

Rok české hudby 2014

V posledních letech jsme svědky až nepřehledného množství „roků“ a „dnů“ zasvěcených různým tématům, většinou z iniciativy nadnárodních administrativ. Rok české hudby je ovšem záležitostí tradiční a přirozeně i v zahraničí očekávanou s kořeny v r. 1924, kdy se poprvé slavilo kulaté výročí národního skladatele *B. Smetany* (1824–1884) a zároveň proběhl mj. i festival soudobé hudby s komorní hudbou *L. Janáčka* (* 1854).

Jsou to roky zakončené čtyřkou, protože do těchto let spadá výročí zhruba stovky významných hudebních umělců u nás – *B. Smetany*, *A. Dvořáka*, *L. Janáčka*, *J. Suka*, *E. F. Buriana*, folkloristy *F. Sušila*, ale také např. *K. Kryla* a *E. Olmerové* a řady dalších. V r. 2014 uplyne kulatých sto let od narození dirigenta a skladatele *R. Kubelíka*, jehož jméno je spjato s různými milníky historie České filharmonie, nebo klavíristy a skladatele *J. Páleníčka*, výrazného interpreta klavírního díla *Janáčka* a *Martinů*. Z osobností spjatých s operou vzpomeňme přítelkyni *G. Verdiho* sopranistku *T. Stolzovou* (+ 1834), sopranistku *Metropolitní opery J. Novotnou* (+ 1994), vynikající Rusalku a Mařenku *M. Šubrtovou* (* 1924). Šedesát let uplyne také od založení *Janáčkovy filharmonie Ostrava*.

Rok české hudby 2014 se poprvé odehrává pod patronací uměleckého páru s vynikající mezinárodní prestiží – mezzosopranistky *M. Kožené* a šéfdirigenta *Berlínské filharmonie Sira S. Rattla*. Je otevřeným projektem, do kterého se hlásí pořadatelé profesionální i neprofesionální kultury všech žánrů a formátů se svými projekty. Všechna tato mnohost je spjata logem Roku české hudby. Se zvláštní nabídkou se setkáte také na ČT ART a na Vltavě Českého rozhlasu. K programu přispějí významně ostravští pořadatelé, zejména *Colours of Ostrava*, *MHF Janáčkův máj*, *Janáčkova filharmonie Ostrava*, *Ostravské centrum nové hudby* a *Národní divadlo moravskoslezské*, které se navíc pražským provedením své inscenace *Mirandolina* 7. ledna 2014 ve *Stavovském divadle* podílí na „Celorepublikovém scénickém zahájení Roku české hudby 2014“.

Lenka Dohnalová, koordinátorka Roku české hudby
Institut umění – Divadelní ústav
www.rokceskehudby.cz

Kateřina Kněžíková (Mirandolina)

Bohuslav Martinů (1890–1959)

Mirandolina

Komická opera o třech jednáních z roku 1954, libreto skladatel podle hry Carla Goldoniho *La locandiera* (*Hostinská*) z roku 1753

HUDEBNÍ NASTUDOVÁNÍ	MARKO IVANOVIĆ
DIRIGENT	MARKO IVANOVIĆ / JAN KUČERA
REŽIE	JIŘÍ NEKVASIL
SCÉNA	DANIEL DVOŘÁK
KOSTÝMY	SIMONA RYBÁKOVÁ
POHYBOVÁ SPOLUPRÁCE	JANA RYŠLAVÁ
DRAMATURGIE	DANIEL JÄGER

Osoby a obsazení:

Mirandolina, hostinská	Agnieszka Bochenek-Osiecka / Kateřina Kněžíková / Barbora Perná
Ortensia, herečka	Eva Dřízgová-Jirušová / Marianna Pillárová
Deianira, herečka	Anna Nitrová / Erika Šporerová
Fabrizio	Aleš Briscein / Luciano Mastro
Hrabě d'Albafiorita	Josef Moravec / Martin Šrejma
Rytíř di Ripafrotta	Jan Willem Baljet / Michal Křístek
Markýz di Forlimpopoli	Martin Gurbal' / Jan Štáva
Sluha rytíře di Ripafrotta	Ondřej Koplík / Václav Morys
Klenotník	Jan Rychtář

Dále účinkuje orchestr opery NDM
– koncertní mistři Vladimír Liberda a Petr Kupka

Uvádíme v italském originále s českými titulky

Premiéry 5. a 7. prosince 2013 v 18.30 hodin
v **Divadle Antonína Dvořáka**

Inscenace vznikla za podpory Nadace Bohuslava Martinů

Asistentka režie
Asistent dirigenta
Vedoucí hudební přípravy
Hudební příprava

Inspicientka
Text sleduje
České titulky

Obsluha titulků

Tajemnice opery
Produkce

Technický šéf

Jevištní mistři
Mistr osvětlení
Mistr zvuku
Mistrová vlásenkárny
Mistrová garderoby
Mistrová rekvizit

Šéf výpravy

Vedoucí umělecko-dekoračních dílen
Vedoucí výroby kostýmů

Bohuslava Kráčmarová
Jozef Katrák
Jana Hajková
Ivana Hotárková
Jozef Katrák
Jan Novobilský
Alexandr Starý
Bohuslava Kráčmarová
Hana Kluzová
Marie Kronbergerová
Daniel Jäger
Jarmila Šebková

Alena Golatová
Valerie Hendrychová

Stanislav Muntág

Jan Benek, Radim Duraj
Radko Orenič
Otakar Mičoch
Eva Celarková
Růžena Mauerová
Alexandra Václavíková

David Bazika

Barbora Macháčová
Eva Janáková

Scénické dekorace vyrobily umělecko-dekorační dílny NDM

Technolog – Martin Dušek, mistr čalounické dílny – Petr Missig, mistr malířsko-kašérské dílny – Jaroslav Macháč, mistr truhlářské dílny – Radomír Maschke, mistr zámečnické dílny – Jaroslav Kocourek, mistr zbrojářsko-šperkařské dílny – Jaroslav Dovalil

Kostýmy a doplňky vyrobily krejčovny NDM

Mistrová dámské krejčovny – Iva Koplová, mistrová pánské krejčovny – Jiřina Richtrová, modistka-dekoratérka – Věra Siostrzonková

OBSAH OPERY

První jednání

Markýz di Forlimpopoli a hrabě d'Albafiorita se ucházejí o přízeň krásné Mirandoliny, přičinlivé majitelky malého hostince na florentském náměstí. Markýz spoléhá na svůj urozený původ – nic jiného mu také nezbyvá, je na mizině a doufá, že Mirandolině bude imponovat jeho šlechtický titul. Hrabě je zkušenější a spoléhá především na své bohatství. Na scénu vstupuje rytíř di Ripafratta. Spor obou šlechticů je pro něho naprosto nepochopitelný, protože v jeho životě nemají ženy vůbec žádné místo. Nezapůsobí na něj ani příchod půvabné Mirandoliny a zatímco se hrabě i markýz předhánějí v pozornostech, přerušuje jejich snahu poněkud neomalenou žádostí, aby v jeho pokoji bylo vyměněno ložní prádlo. Obhroublý způsob jeho jednání se Mirandoliny hluboce dotkne a vyvolá touhu po pomstě. Rozhodne se, že s tím zapřisáhlým nepřitelem žen pořádně zatočí. Mirandolinin nejvěrnější pomocník Fabrizio jí tento plán rozmlouvá, ale Mirandolina se nenechá ničím odradit. Sama jde do rytířova pokoje, kde vyměňuje s obrovskou horlivostí nejen ložní prádlo, ale také ubrusy, vychvaluje kvalitu látek a je tak milá a úslužná, že rytířova neústupnost postupně roztává jako led na slunci.

Druhé jednání

Do hostince přicházejí herečky Ortensia a Deianira. Fabrizio je považuje za šlechtičny a ony ho v tomto omylu pobaveně nechávají. Mirandolina však jejich podvůdek záhy odhalí a rozhodne se je zapojit do svých plánů. Obě herečky jsou půvabné a veselé, a tak není divu, že vzbudí velký zájem obou šlechticů, a odvedou trochu pozornost od Mirandoliny. Ta si naopak dává patřičně záležet, aby si rytíř uvědomil její mimořádnou péči. Posílá mu přednostně oběd, vybírá mu ty nejlepší kousky masa a jiné pochoutky, a nakonec sama přichází do jeho pokoje, aby ho při jídle obsluhovala. Nevтіravě vychvaluje rytířovy ctnosti a zásady, sama však vystupuje co nejskromněji. Její rafinované lsti rytíř neodolá a vyslovuje jí své uznání a pochvalu. Její milé vystupování mu imponuje, jeho samolibost se stupňuje a výborné burgundské víno mu postupně zamotá myšlenky. Stále však zápasí se svými vžitými zásadami, ale provokativní zdrženlivost paní Miran-

doliny ho nakonec přivede k horoucímu vyznání. Paní hostinská naoko omdlí. Rytířův sluha rychle přivolá ostatní hosty. Ti se jeho pánovi jen škodolibě posmívají a poté, co před nimi rytíř uteče, se Mirandolina ze své mdloby hbitě probere.

Třetí jednání

Mirandolina uklidňuje Fabrizia, dává mu najevo svou přizeň a zároveň zkouší jeho oddanost. Rytíř Mirandolině posílá zlatou lahvičku se šalvějovou pálenkou. Ta ji ale odmítá, stejně jako další rytířovy poklony a vyznání. Jeho slova považuje za špatný vtíp a připomíná mu jeho averzi vůči ženám. Čím dál tím více dává veřejně najevo svou náklonnost vůči Fabriziovi. Rytíře užírá žárlivost a Mirandolina triumfuje. Jeho milostné utrpení je předmětem zábavy i ostatních hostů. Markýz i hrabě se rozhodnou Mirandolinu chránit, nakonec ale mezi nimi dojde k vážnému sporu, a dokonce i k urážkám na cti. Hrabě i rytíř se chystají z lásky k Mirandolině k souboji. Najednou ale přichází sama paní hostinská, uklidňuje rozvášněné soky a ohlašuje své zasnoubení s Fabriziem, pro kterého se rozhodla už dávno, a jehož upřímné lásky si cení nade všechny lákavé nabídky urozených nápadníků. Rytíř zahanbeně odchází a ostatní se smíchem provolávají slávu snoubencům.

Luciano Mastro (Fabrizio)

V Poličce (cca 1896)

Polička na dobové pohlednici

BOHUSLAV MARTINŮ (1890–1959) **– život a dílo v datech**

1890 – 8. prosince narozen na věži kostela sv. Jakuba v Poličce jako syn ševce a povězného Ferdinanda Martinů a Karoliny Martinů. Zde prožije se svými rodiči a dvěma sourozenci prvních dvanáct let života.

1897 – začátek docházky na měšťanskou školu v Poličce, jedinou, kterou Bohuslav Martinů dokončil. První hodiny houslí u místního krejčího a učitele hudby Josefa Černovského.

1903 – komponuje svou první skladbu, programní smyčcový kvartet *Tři jezdci* podle balady Jaroslava Vrchlického.

1905 – první veřejné vystoupení jako houslista v hostinci v Borové.

1906 – veřejné vystoupení v Poličce, na jehož základě získává stipendium městské rady v Poličce, a po úspěšně složené přijímací zkoušce začíná studovat hru na housle na konzervatoři v Praze.

1907 – skládá *Posvícení pro flétnu a smyčcový orchestr*. Počátek přátelství se Stanislavem Novákem, pozdějším koncertním mistrem České filharmonie.

1908 – 12. května vyloučen z pražské konzervatoře za nepovolené veřejné vystoupení s amatérským orchestrem. 25. května přijat zpátky.

1909 – o Velikonocích skládá pozoruhodnou *Elegii pro housle a klavír*. V říjnu přestupuje na varhanní oddělení, na kterém se učila i kompozice.

1910 – 4. června „propuštěn z konzervatoře pro nenapravitelnou nedbalost“. Počátek nepřetržité kompoziční činnosti, během několika dnů v červnu a červenci skládá dvě rozsáhlé orchestrální skladby *Smrt Tintagilova* (podle Maurice Maeterlincka) a *Anděl smrti* (podle Kazimierze Przerwy-Tetmajera). Vedle toho komponuje řadu písní.

1911 – první konzultace u Josefa Suka. V prosinci neúspěšný pokus o složení státní zkoušky.

1912 – začíná komponovat klavírní cyklus *Loutky* (1912–1923) a dále *Nipponari* pro zpěv a malý instrumentální soubor. V prosinci skládá státní zkoušku.

1914 – vypuknutí 1. světové války. Martinů je osvobozen od branné povinnosti.

1915 – začíná příležitostně vypomáhat jako houslista v České filharmonii.

1916 – v létě se navrácí do Poličky, od září je učitelem houslí na měšťanské škole, vedle toho se věnuje soukromé výuce.

1918 – blížící se konec 1. světové války oslaví Martinů kantátou *Česká rapsodie* pro baryton, smíšený sbor, orchestr a varhany.

1919 – 12. ledna se uskutečnila premiéra *České rapsodie* v podání České filharmonie. V létě pak turné s orchestrem Národního divadla do Londýna, Paříže, Ženevy, Bernu a Curychu.

1920 – ukončuje závazky v Poličce a v létě se navrácí do Prahy. Od podzimu je stálým členem České filharmonie u 3. pultu druhých houslí.

1922 – na vystoupení The English Singers poznává anglické renesanční madrigaly. Začíná studovat kompozici u Josefa Suka. Skládá balet *Kdo je na světě nejmocnější*.

1923 – v říjnu odjíždí do Paříže studovat kompozici u Alberta Roussela.

1923–1940 – žije v Paříži jako skladatel na volné noze, letní měsíce tráví obvykle v Poličce.

1924 – v létě skládá v Poličce orchestrální rondo *Half-Time*, svou první zralou skladbu. Její premiéra v podání Václava Talicha a České filharmonie způsobí skandál, Martinů se musí hájit proti obvinění, že

V Poličce (1918)

Se svou budoucí manželkou Charlottou (1929)

S klavíristou Rudolfem Firkušným v New Yorku (1943)

je toto dílo plagiátem Stravinského *Petrušky*. V Národním divadle v Praze je provedena premiéra jeho celovečerního baletu *Istar* na námět ze sumerské mytologie.

1925 – skládá 2. *smyčcový kvartet*, dílo, kterým se prosazuje v mezinárodním kontextu a vydává je nakladatelství Universal Edition Wien. Balet *Kdo je na světě nejmocnější* je premiérován v brněnském Národním divadle spolu s premiérou Janáčkovy opery *Příhody lišky Bystroušky*.

1926 – seznamuje se s Charlotte Quennehen, svou pozdější manželkou. Komponuje *La Bagarre* pro velký orchestr.

1927 – dokončuje mimo jiné svou první operu *Voják a tanečnice* a jazzový balet *Kuchyňská revue*. Seznamuje se s JUDr. Milošem Šafránkem, svým pozdějším pomocníkem a životopiscem. V listopadu se uskutečňuje premiéra *La Bagarre* v provedení Bostonského symfonického orchestru. Vzniká *École de Paris*, jejímiž členy jsou Martinů, Mihalovici, Beck a Harsányi, později také Tansman a Tcherepnine.

1928 – v Národním divadle v Brně je premiérován jeho balet *Vzpouřa* a operní prvotina *Voják a tanečnice*.

1929 – dokončuje mimo jiné operu-film *Tři přání*.

1930 – skládá mimo jiné *Pět krátkých kusů pro klavírní trio* a *Koncert č. 1 pro violoncello a orchestr*, který Gaspar Cassadó premiérově uvádí v Berlíně. Z finančních důvodů přerušuje těsně před dokončením 2. aktu práci na celovečerní opeře *Den dobročinnosti*, jejíž fragment zazní ve světové premiéře až 28. března 2003 v Českých Budějovicích.

1931 – svatba s Charlotte Quennehen. Je zvolen řádným členem České akademie věd a umění.

1932 – dokončuje mimo jiné celovečerní balet *Špalíček* a také *Smyčcový sextet*, který získává 1. cenu nadace Elisabeth Sprague-Coolidge ve Washingtonu.

1933 – premiéra baletu *Špalíček* v Národním divadle v Praze, následuje nastudování v Národním divadle v Brně a skladba je oceněna Smetanovou cenou.

1934 – skládá mimo jiné operní cyklus *Hry o Marii*. Je zvolen do výkonného výboru Sociétés Triton, prestižní pařížské společnosti pro soudobou hudbu.

1935 – skládá pro pražský rozhlas opery *Hlas lesa* a *Veselohra na mostě*. Národní divadlo v Brně uvádí premiéru operního cyklu *Hry o Marii*, Martinů za ni získává Československou státní cenu. Rudolf Firkušný premiéruje s Českou filharmonií za řízení Václava Talicha *Koncert č. 2 pro klavír a orchestr*.

1936 – skládá opery *Divadlo za branou* (premiéra téhož roku v Národním divadle v Brně) a zejména *Juliétta aneb Snář* (dokončena v lednu 1937).

1937 – seznamuje se se skladatelkou Vítězslavou Kaprálovou, která se později stane jeho žačkou a milenkou. Komponuje mimo jiné kantátu *Kytice a Concerto grosso pro komorní orchestr*, které věnuje Charlesu Münchovi.

1938 – v březnu premiéra *Julietty* v Národním divadle v Praze. Komponuje sérii vrcholných děl, například *Tre ricercari pro komorní orchestr*, *Concertino pro klavír a orchestr*, *5. smyčcový kvartet*.

1939 – po vypuknutí 2. světové války Martinů skládá pro české dobrovolníky ve Francii kantátu *Polní mše*.

1940–1941 – od 10. června do 31. března emigruje přes jižní Francii, Španělsko a Portugalsko do USA.

1943 – skládá *Koncert pro dva klavíry a orchestr*, *Koncert č. 2 pro housle a orchestr* pro Mishu Elmana a orchestrální *Památník Lidicím*.

1944 – začátek dlouholetého vztahu s Rosalie Barstow.

1945 – konec 2. světové války oslaví skladbou *Česká rapsodie pro housle a klavír*. Dozvídá se o smrti své matky (březen 1944) a svého blízkého přítele Stanislava Nováka (červenec 1945).

1946 – vyučuje na Berkshire Music School, skládá mimo jiné *Toccata e due canzoni* pro Paula Sachera a jeho Basilejský komorní orchestr.

1947 – skládá mimo jiné *Tři madrigaly pro housle a violu*.

1948 – v den tragické smrti Jana Masaryka 10. 3. Martinů dokončuje *Klavírní koncert č. 3*. Opouští myšlenku na návrat do Československa, setrvává v emigraci. V létě uskutečňuje první pobyt v Evropě (Francie a Švýcarsko). V září je jmenován profesorem skladby na Princeton University (New Jersey), kde setrvává do roku 1951.

1949 – komponuje pro Paula Sachera *Koncertantní symfonii pro housle, violoncello, hoboj, fagot a malý orchestr*.

1951 – inscenace *Veselohry na mostě* (1935) na Mannes School of Music je oceněna cenou newyorské kritiky za nejlepší operu premiérovanou v tomto roce v New Yorku.

1952 – získává americké občanství. Po patnáctileté přestávce se vrací k opeře, skládá pro televizní stanici NBC *Čím lidé žijí* (podle Tolstého) a *Ženitbu* (podle Gogola).

1953 – získává roční stipendium Guggenheimovy nadace, opouští USA, usazuje se s Charlotte v Nice, od té doby žije zejména ve Francii, Itálii a Švýcarsku.

1954 – skládá operu *Mirandolina* a *Klavírní sonátu*, začíná skládat operu *Řecké pašije*.

1955 – vzniká řada jeho vrcholných děl: oratorium *Epos o Gilgamešovi*, *Koncert pro hoboj a malý orchestr*, orchestrální *Fresky Piero della Francesca* a kantáta *Otvírání studánek*. Je zvolen členem amerického National Institute of Arts and Letters, na konci roku se naposledy vrací na několik měsíců do USA, vyučuje na Curtis Institute ve Filadelfii a opět na Mannes School of Music v New Yorku.

1956 – intenzivně pracuje na opeře *Řecké pašije*, kterou dokončuje v lednu následujícího roku. V květnu definitivně opouští USA. V říjnu začíná vyučovat jako “composer in residence” na Americké akademii v Římě.

1957 – získává stipendium Guggenheimovy nadace na operu *Řecké pašije*. Paul a Maja Sacherovi zvu Martinů na Schönenberg poblíž Basileje, od září se tam s Charlotte stěhují natrvalo.

1958 – skládá orchestrální *Paraboly*, operu *Ariadna*, na naléhání Universal Edition a Curyšské opery začíná práci na druhé verzi *Řeckých pašijí*. V listopadu první silná zdravotní krize a následně operace žaludku.

1959 – v lednu navštíví ve Wiesbadenu inscenaci *Julietty*, první od pražské premiéry. 28. srpna umírá v nemocnici v Liestalu u Basileje. Je pohřben na Schönenbergu, v roce 1979 jsou jeho ostatky převezeny do rodné Poličky.

www.martinu.cz

V Schönenbergu (1958)

V Nice (1959)

Bohuslav Martinů (1944)

OPERNÍ TVORBA BOHUSLAVA MARTINŮ

VOJÁK A TANEČNICE

Komická opera o třech jednáních

Libreto J. L. Budín podle Plautovy komedie *Lišák Pseudolus*

Premiéra 5. května 1928, Národní divadlo v Brně

LARMES DE COUTEAU (Slzy nože)

Opera o jednom jednání

Libreto Georges Ribemont Dessaignes

Premiéra 22. října 1969, Státní divadlo v Brně

LES TROIS SOUHAITS OU LES VICISSITUDES DE LA VIE

(Tři přání aneb Vrtkavosti života)

Opera o třech jednáních

Libreto Georges Ribemont Dessaignes

Premiéra 16. června 1971, Státní divadlo v Brně

LE JOUR DE BONTÉ (Den dobročinnosti)

Opera o třech jednáních

Libreto Georges Ribemont Dessaignes

Premiéra 28. března 2003, Jihočeské divadlo České Budějovice

HRY O MARIÍ

1. Prolog – *Panny moudré a panny pošetilé*

(podle francouzské hry ze dvanáctého století,
česká adaptace Vítězslav Nezval)

2. *Mariken z Nimégu*

(podle vlámského miráku z patnáctého století,
adaptace Henri Gheon, český překlad Vilém Závada)

3. *Narození Páně*

(podle starých moravských lidových balad,
upravil Bohuslav Martinů)

4. *Sestra Paskalina*

(libreto Julius Zeyer a Bohuslav Martinů)

Premiéra 23. února 1935, Zemské divadlo v Brně

HLAS LESA

Rozhlasová opera o jednom jednání

Libreto Vítězslav Nezval

Premiéra 6. října 1935, Československý rozhlas v Praze

Scénická premiéra 22. května 1964, Státní divadlo v Brně

VESELOHRA NA MOSTĚ

Rozhlasová opera o jednom jednání

Libreto Bohuslav Martinů podle stejnojmenné hry

Václava Klimenta Klicpery

Premiéra 19. března 1937, Československý rozhlas v Praze

Scénická premiéra 9. ledna 1948, Státní divadlo v Ostravě

DIVADLO ZA BRANOU

Opera-balet o třech jednáních

Libreto Bohuslav Martinů za použití her Jeana-Gasparda Debureaua,

Molièra a textů českých lidových písní

Premiéra 20. září 1936, Zemské divadlo v Brně

JULIETTA OU LE CLÉ DU SONGE (Julietta aneb Snář)

Lyrická opera o třech jednáních

Libreto Bohuslav Martinů podle stejnojmenné hry Georgese Neveuxe

Premiéra 16. března 1938, Národní divadlo v Praze

Premiéra originální francouzské verze 3. února 2006,

Opéra Bastille, Paříž

ALEXANDRE BIS (Dvakrát Alexandr)

Opera buffa o jednom jednání

Libreto André Wurmser

Premiéra 18. února 1964, Malá scéna, Mannheim

Česká premiéra 5. června 1964, Státní divadlo v Brně

WHAT MEN LIVE BY (Čím lidé žijí)

Opera-pastorel o jednom jednání

Libreto Bohuslav Martinů podle povídky Lva Nikolajeviče Tolstého

Premiéra květen 1953, New York (televize NBC)

Scénická premiéra 1. srpna 1954, Grunow Theater, Interlochen (USA)

Česká premiéra 9. května 1964, Divadlo J. K. Tyla v Plzni

THE MARRIAGE (Ženitba)

Komická opera o dvou jednáních

Libreto Bohuslav Martinů podle hry Nikolaje Vasiljeviče Gogola

Premiéra 7. února 1953, New York (televize NBC)

Česká premiéra 2. března 1959, Městská lidová knihovna v Praze

Scénická premiéra 22. května 1960, Státní divadlo v Brně

PLAINTÉ CONTRE INCONNU (Žaloba proti neznámému)

Opera o třech jednáních

Libreto Bohuslav Martinů podle stejnojmenné hry Georgese Neveuxe

Premiéra 3. října 1980, Státní divadlo v Brně (koncertní provedení)

MIRANDOLINA

Komická opera o třech jednáních

Libreto Bohuslav Martinů podle hry Carla Goldoniho *La locandiera*

Premiéra 17. května 1959,

Národní divadlo v Praze na scéně Smetanova divadla

Premiéra originální italské verze 18. října 2002, Theatre Royal, Wexford

ARIANE (Ariadna)

Lyrická opera o jednom jednání

Libreto Bohuslav Martinů podle hry Georgese Neveuxe

Le voyage de Thésée

Premiéra 2. března 1961, Gelsenkirchen (Německo)

Česká premiéra 23. října 1962,

Operní studio Janáčkovy akademie múzických umění v Brně

THE GREEK PASSION (Řecké pašije)

Opera o čtyřech jednáních

Libreto Bohuslav Martinů podle románu Nikose Kazantzakise

Christ recrucified

1. verze (rekonstrukce Aleš Březina)

Premiéra 20. července 1999, Bregenser Festspiele

Česká premiéra 16. ledna 2005, Národní divadlo v Brně

2. verze:

Premiéra 9. června 1961, Stadttheater Zürich

Česká premiéra 3. března 1962, Státní divadlo v Brně

NÁRODNÍ DIVADLO

HOŠTĚL ŘÁDU REPUBLIKY

V BUDOVE ŠMETANOVA DIVADLA

V neděli dne 17. května 1959 v 19.30 hodin

SVĚTOVÁ PREMIÉRA

BOHUSLAV MARTINŮ

MIRANDOLINA

Opera o třech dějstvích
Text podle hry C. Goldoniho *La locandiera* napsal skladatel,
přeložil Rudolf Vonásek

Rytíř di Ripafratta	Přemysl Kočí
Markýz di Forlimpopoli	Jaroslav Horáček
Hrabě d'Alfiorita	Zasloužilý umělec Oldřich Kovář
Mirandolina, hostinská	Zasloužilá umělkyně Maria Tauberová
Ortensia } herečky	Jaroslava Procházková
Dejanira }	Stěpanka Štěpánová
Fabrizio, číšník	Zasloužilý umělec Ivo Zidek
Sluha rytířův	Jaroslav Rohan
Klenotník	Zbyněk Vaněk

Děje se ve Florencii v hospůdce Mirandoliny

Tančí: V. Burešová, K. Kosová, L. Stejkalová, F. Halmazfa,
J. Švec, M. Miler, S. Buzek, J. Valchař a baletní soubor.

DIRIGENT: Zasloužilý umělec VÁCLAV KAŠLÍK
REŽISÉR: Zasloužilý umělec LUDĚK MANDAUS
VÝTVARNÍK: FRANTIŠEK TROŠTER
CHOREOGRAF: ANTONÍN LANDA
Kostýmy: Jindřiška Hirschová

Hudební příprava: Josef Čech, Přemysl Charvát a Rudolf Zeman
Asistent režie: Milan Macků
ORCHESTR A BALET ŠMETANOVA DIVADLA

Dekorace, kostýmy a vlásenky vyrobil umělecký kolektiv dělníků
Národního divadla

Mládeži přístupno Po I. a II. jednání přestávka Konec o 22. hod.

Zítřa v pondělí dne 18. května 1959 v 19 hodin VIOLETTA

F 250879 St 08 - 2969

Divadelní cedule ke světové premiéře Martinů *Mirandoliny* (1959)

K MARTINŮ OPEŘE MIRANDOLINA

„A vy, dámy a pánové, využijte také toho, co jste dnes viděli, a kdybyste se ocitli v situaci, že byste nevěděli, zda ustoupit, nebo snad podlehnout, myslíte na to, co jste se tu naučili a vzpomeňte si na paní hostinskou.“

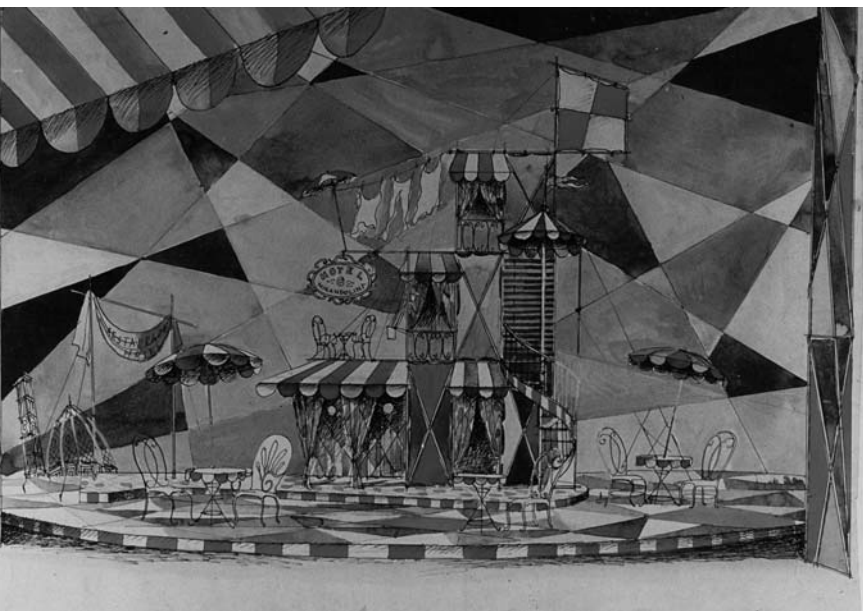
Mirandolina (závěr opery)

Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě uvádí začátkem prosince roku 2013 na svůj repertoár Martinů operu *Mirandolina*, kterou pokračuje ostravská dramaturgická linie s názvem „Operní hity 20. století“. V jejím rámci byla v posledních třech letech uvedena díla, jako je Hindemithův *Cardillac*, Stravinského *Život prostopášníka* nebo Janáčkova *Káťa Kabanová*.

Bohuslav Martinů pobýval od září roku 1953 do léta roku 1955 v Nice a kouzlo Riviéry s blankytným nebem a vůní moře mělo zásadní podíl na vyznění jeho tehdejších skladeb. Mezi nimi měla mít hlavní místo opera a její partituru chtěl Martinů dostat závazku plynoucím ze stipendia newyorské Guggenheimovy nadace. Skladatel velmi miloval Itálii, kterou poznal již ve dvacátých letech při zájezdu s Českou filharmonií – tehdy navštívil i Florencii, kde se mimo chodem odehrává rozverná komedie Carla Goldoniho *La locandiera (Hostinská)*. Toto dílo bylo již od svého vzniku v roce 1753 velmi populární a operu podle něj napsal v roce 1773 například Antonio Salieri (1750–1825). Bohuslav Martinů se pro tuto předlohu své nové opery rozhodl po delší rozvaze na konci roku 1953. Libreto si vytvořil sám úpravou italského originálu hry a kompozice samotná mu zabrala asi půl roku – partituru dokončil 1. července 1954, jak si poznamenala do diáře jeho žena, která pečlivě shromažďovala data o manželových vznikajících skladbách. Originální název opery odpovídá názvu Goldoniho hry – *La locandiera (Hostinská)*, do operního světa však dílo vstoupilo při světové premiéře 17. května 1959 v Praze jako *Mirandolina*. Jde o jméno hlavní ženské postavy, kterou tehdy jedinečným způsobem ztvárnila legendární sopranistka Maria Tauberová (1911–2003). Je to právě paní hostinská Mirandolina, která na sebe soustřeďuje veškerou pozornost. Proti ní stojí hned trojice „nápadníků“: Rytíř di Ripafratta (baryton), Markýz di Forlimpopoli (bas) a Hrabě d'Alfiorita (tenor). Dále se v opeře objevuje ještě pohledný číšník Fabrizio (tenor) a dvě vedlejší ženské role údajných

šlechtičen Ortensie (soprán) a Deianiry (alt). Bez zajímavosti není ani kombinace několika vstupů mluvených dialogů hlavních postav do zpívaného a instrumentálního proudu, kterými Martinů rád oživoval dění na scéně.

Opera *Mirandolina* je svým způsobem komorně laděné dílo, které má blízko k charakteru někdejšího operního intermezza, jež odlehčovalo závažnost a okázalost „vážné“ italské opery seria. V barevné paletě orchestru dominují jasné a svěží barvy, převaha rychlých temp provází veseloherní situace kontrastující s vřelou lyrikou pasáží *Mirandolina*, která je charakterizována písňovou melodikou. Opravdovou ukázkou Martinů kompozičního mistrovství je v této opeře bravurní *saltarello*, doslova hýřící tanečními rytmy, v úvodu třetího jednání.

Scénický návrh Františka Trösterera pro světovou premiéru *Mirandoliny* (1959)

NASTUDOVÁNÍ MARTINŮ MIRANDOLINY NA NAŠEM ÚZEMÍ

Světová premiéra 17. května 1959, Národní divadlo (na scéně Smetanova divadla)

Český překlad Rudolf Vonásek, dirigent Václav Kašík / Josef Čech, režie Luděk Mandaus, scéna František Tröster, kostýmy Jindřiška Hirschová, choreografie Antonín Landa
Účinkovali Jiří Joran / Přemysl Kočí (Rytíř di Rippafatta), Jaroslav Horáček (Markýz di Forlimpopoli), Oldřich Kovář / Rudolf Vonásek (Hrabě d'Albafiorita), Maria Tauberová (Mirandolina), Jaroslava Procházková (Ortensia), Věra Krilová / Štěpánka Štěpánová (Dejanira), Oldřich Spisar / Ivo Žídek (Fabrizio), Jaroslav Rohan (Sluha rytířův) a Zbyněk Vaněk (Klenotník)

Premiéra 26. června 1980, Národní divadlo (na scéně Tylova divadla)

Český překlad Rudolf Vonásek, dirigent Josef Kuchinka / Bohumír Liška, režie Karel Jernek, scéna Otakar Schindler, kostýmy Olga Filipi, choreografie Daniel Wiesner
Účinkovali Rudolf Jedlička / Jindřich Jindrák (Rytíř di Rippafatta), Dalibor Jedlička / Jaroslav Horáček (Markýz di Forlimpopoli), Miroslav Frydlewicz / Viktor Kočí (Hrabě d'Albafiorita), Nada Šormová / Daniela Šounová (Mirandolina), Anna Bortlová / Ivona Valentová / Jiřina Marková (Ortensia), Eva Hlobilová / Ivana Mixová (Dejanira), Vojtěch Kocián / Miloš Ježil (Fabrizio), Alfréd Hampel / Milan Karpíšek (Rytířův sluha)

Premiéra 19. května 1990, Divadlo J. K. Tyla Plzeň (na scéně Velkého divadla)

Český překlad Rudolf Vonásek, dirigent Ivan Pařík / Vítězslav Podrazil, režie Inge Švandová-Koutecká, scéna Vlastimil Koutecký, kostýmy Bedřich Barták, choreografie Gustav Voborník
Účinkovali Erik Bezdíček / Vilém Míšek (Rytíř di Ripafatta), Jan Janda (Hrabě d'Albafiorita), Aleš Hendrych (Markýz di Forlimpopoli), Zbyněk Brabec / Miloš Ježil (Fabrizio), Lilka Ročáková / Jitka Svobodová (Mirandolina), Marcela Vorlová (Ortensia), Kateřina Kachlíková (Deianira), Petr Klotz (Rytířův sluha), Karel Klátil / Antonín Pflieger (Klenotník)

1959 – Národní divadlo

Maria Tauberová (Mirandolina), foto Jaromír Svoboda

Ivo Žídek (Fabrizio), foto Jaromír Svoboda

1959

Přemysl Kočí (Rytíř di Rippafrotta) a Jaroslav Horáček (Markýz di Forlimpopoli), foto Jaromír Svoboda

Maria Tauberová (Mirandolina), Jaroslava Procházková (Ortensia) a Štěpánka Štěpánová (Dejanira), foto Jaromír Svoboda

1959

Scéna Františka Tröster, foto Jaromír Svoboda

1959

Jaroslava Procházková (Ortensia) a Štěpánka Štěpánová (Dejanira),
foto Jaromír Svoboda

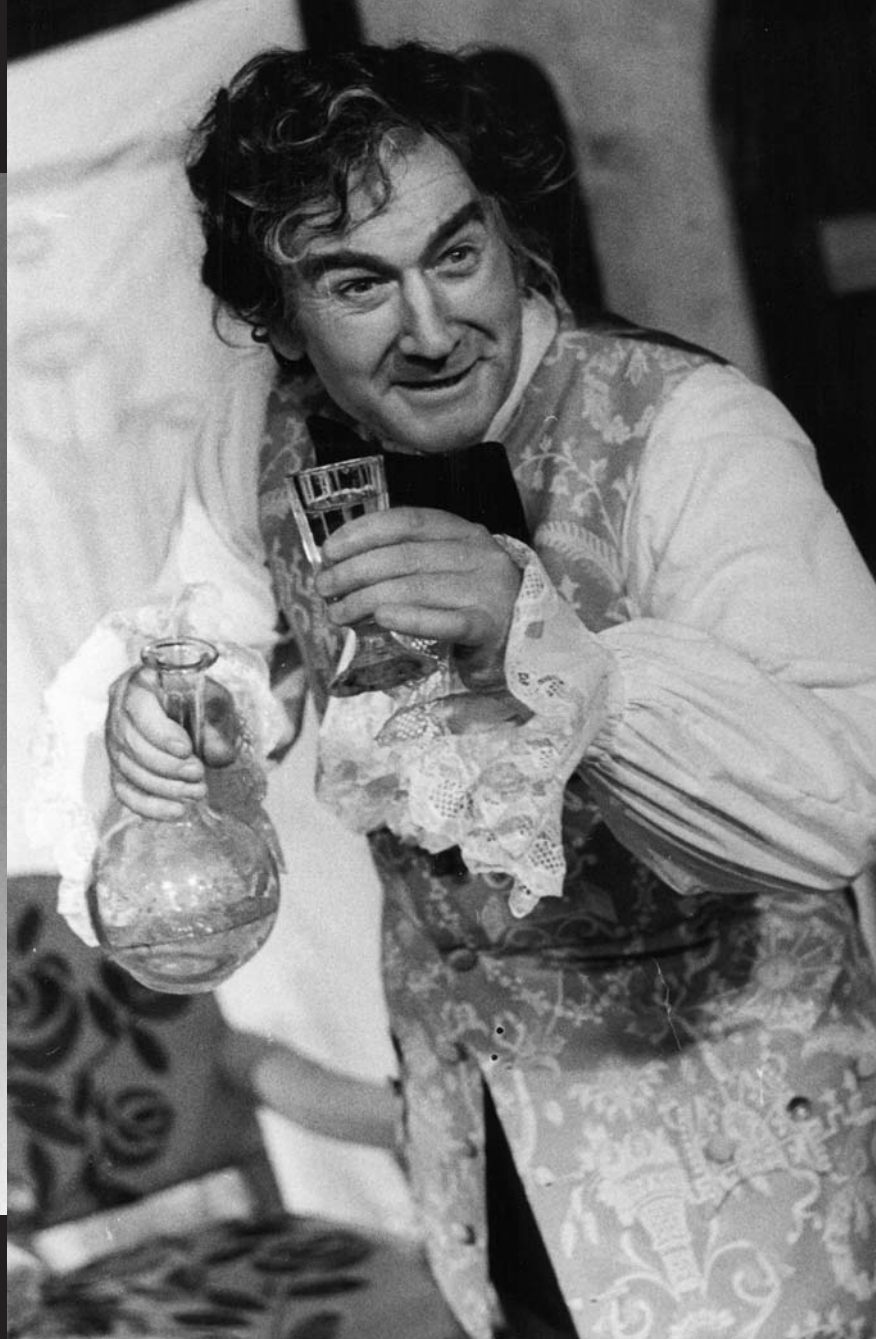

Jaroslav Horáček (Markýz di Forlimpopoli), Jaroslava Procházková
(Ortensia), Štěpánka Štěpánová (Dejanira)
a Oldřich Kovář (Hrabě d'Albafiorita), foto Jaromír Svoboda

1980 - Národní divadlo

Naďa Šormová (Mirandolina), foto Jaromír Svoboda

Jaroslav Horáček (Markýz di Forlimpopoli), foto Jaromír Svoboda

1980

Rudolf Jedlička (Rytíř di Rippafratto), foto Jaromír Svoboda

Anna Bortlová (Ortensia) a Eva Hlobilová (Dejanira),
foto Jaromír Svoboda

1980

Jiřina Markov (Ortensia) a Ivana Mixov (Dejanira),
foto Jaromír Svoboda

Scna Otakara Schindlera, foto Jaromír Svoboda

1980

Daniela Šounová (Mirandolina), foto Jaromír Svoboda

Rudolf Jedlička (Rytíř di Rippafratta)
a Daniela Šounová (Mirandolina), foto Jaromír Svoboda

1990 - DJKT Plzeň

Lilka Ročáková (Mirandolina) a Miloš Ježil (Fabrizio),
foto Vlasta Mikolášová

Jan Janda (Hrabě d'Albafiorita), Aleš Hendrych
(Markýz di Forlimpopoli), Marcela Vorlová (Ortensia)
a Kateřina Kachlíková (Deianira), foto Vlasta Mikolášová

1990

Scéna ze třetího jednání, foto *Vlasta Mikolášová*

Aleš Hendrych (Markýz di Forlimpopoli), Erik Bezdíček
(Rytíř di Ripafretta) a Jan Janda (Hrabě d'Albafiorita),
foto *Vlasta Mikolášová*

CARLO GOLDONI (1707–1793)

Carlo Goldoni byl nejvýznamnějším italským dramatikem osmnáctého století a zakladatelem moderního, nejen italského divadla. Narodil se v roce 1707 v Benátkách, kde také prožil nejdůležitější období svého života, ačkoli jej události zavály na mnoho jiných míst a donutily ho strávit zbytek života ve Francii, kde také zemřel.

Carlo Goldoni byl všestranným divadelním autorem. Jako mladý začátečník zkoušel psát díla rozličných žánrů: komedie, fraškovitá intermezza, tragédie i tragikomédie, scénáře improvizovaných kusů, oratoria, libreta veselých a vážných melodramat i poezii, tedy skutečně široký repertoár, odpovídající rozmanitému vkusu společnosti osmnáctého století, nejenom benátské. Goldoni žádné publikum neodmítal a po celý život ho respektoval, ať už to byly výlučné a kulturně vyspělé kruhy Arkádie, akademie a šlechtických salónů, či promíchaná benátská hlediště, kde lid, buržoazie a patriciové tvořili náročné a různorodé publikum, spojené hmotným gestem – zaplacením vstupného. I v Paříži, v níž strávil zhruba třicet posledních let života, dokázal skloubit kontakty u královského dvora a styky s Comédie Française s tvorbou pro mecenášské a tržně fungující divadlo, jakým byla Comédie Italienne. A tak se mu celý život, i poté, co se stal divadelním profesionálem a začal psát jako placený básník na objednávku, dařilo spojit v divadelní tvorbě požadavky trhu s respektem k názorům vzdělanců. Nestaral se nikdy jenom o finanční stránku či úspěch inscenace a neutápěl se v pouhém formálním a intelektuálním hledání. V jedné šťastné chvíli pak došel k rozhodnutí své zájmy zredukovat a zaměřit se na jediný divadelní útvar, komedii, s níž svázal vlastní jméno a pověst. Komedie mu nejvíc umožňovala dosáhnout kompromisu, protože se líbila publiku zvyklému se smát, a zároveň dovolovala uspokojit i literáty, angažované v uskutečňování tehdejší divadelní reformy. Komedie má být podle Goldonihho zrcadlem skutečného světa. A Goldoni se tohoto principu při psaní držel. Svědčí o tom i fakt, že jeho hry, zachycující opravdové lidské radosti, strasti a neřesti, jsou aktuální i dnes a s úspěchem se mnohé z nich stále hrají na světových jevištích.

PROFILY INSCENÁTORŮ

MARKO IVANOVIĆ

– hudební nastudování, dirigent

Narodil se v roce 1976 v Praze. Vystudoval Pražskou konzervatoř a následně Akademii múzických umění v oborech skladba (prof. V. Riedlbauch) a dirigování (prof. R. Eliška, J. Bělohávek). V roce 2008 získal doktorský titul v oboru skladba a teorie skladby. Je laureátem Mezinárodní soutěže mladých dirigentů G. Fitelberga v Katowicích (2003). Spolupracuje s předními českými orchestry: Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Státní filharmonie Brno, Pražská komorní filharmonie, Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín atd. Je pravidelným hostem největších českých hudebních festivalů: Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, Janáčkův máj, Velikonoční festival duchovní hudby Brno apod. K jeho největším zahraničním úspěchům poslední doby patří uvedení brněnské verze Janáčkovy *Jenůfy* v opeře v Malmö ve Švédsku. Jako hostující dirigent navštěvuje dále i Německo, Polsko, Bosnu, Japonsko a další. Je propagátorem a specialistou na soudobou hudbu a hudbu 20. století. Kromě řady světových premiér (díla Michala Nejtka, Slavomíra Hořinky, Jiřího Kadeřábka, Miroslava Srnky) se zasloužil i o první česká uvedení mnoha klíčových děl světové soudobé literatury (*Pašije* Arvoa

Pärta, *Music for 18 Musicians* Steva Reicha atd.). V uplynulých letech vydal dvě CD s Komorní filharmonií Pardubice (nakladatelství Arco Diva) a realizoval řadu nahrávek pro Český rozhlas. V současnosti natáčí se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu komplet symfonií Miloslava Kabeláče (vydavatelství Supraphon). V rámci České filharmonie založil (spolu s redaktorem ČRo Petrem Kadlecem) divácky velmi úspěšnou edukativní koncertní řadu *Čtyři kroky do nového světa*, zaměřenou na studentské publikum. V projektu nyní pokračuje v Symfonickém orchestru hl. m. Prahy FOK. Během svého angažmá v Národním divadle v Praze nastudoval českou premiéru opery Benjamin Brittena *Curlew River*. S pěvkyní Soňou Červenou spolupracoval na úspěšné politické opeře Aleše Březiny *Zítřka se bude...* Na oceňované inscenaci *Dobře placená procházka* režiséra Miloše Formana se podílel nejen jako dirigent, ale také jako autor nové instrumentace. V roce 2012 v ND již jako hostující dirigent uvedl svou vlastní operu *Čarokraj*. Od roku 2009 je šéfdirigentem Komorní filharmonie Pardubice.

www.mivanovic.com

JAN KUČERA

– dirigent

Narodil se v roce 1977 v Klatovech. Od svých pěti let byl žákem v klavírní třídě Miloslavy Pulánkové, později studoval u Jiřího Tomana v Praze. Na Pražské konzervatoři absolvoval u Bohuslava Řehoře skladatelský a u Miriam Němcové a Miroslava Košlera dirigentský obor, v němž jej později na HAMU vedl Vladimír Válek. V rámci svého absolventského dirigentského koncertu v roce 2002 debutoval se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu a provedl v premiéře své tři symfonické básně na motivy českých spisovatelů (M. Kundera, B. Hrabal, J. Kolář). Jako skladatel zasahuje do několika žánrových oblastí. Tvoří kompozice symfonické, komorní, písňové, zároveň píše scénickou hudbu k inscenacím pražských i oblastních divadelních scén. Plodná je jeho tvorba v oblasti hudebního aranžmá – pro silvestrovský koncert České filharmonie 2003 upravil písně Jaroslava Ježka a písně z českých filmů, které později provedl s několika českými orchestry. Ve své tvorbě se nevyhýbá ani jazzu. Momentálně komponuje komickou komorní operu *Rudá Marie* na námět Oldřicha Kaisera a Jiřího Lábuse a nedávno dokončil povinnou skladbu pro mezinárodní hudební soutěž Pražského jara v oboru trubka. Od roku 2002 využíval Jan Kučera příležitostí, které mu jako svému asistentovi v SOČRu nabízel šéfdirigent Vladimír Válek (pod jeho vedením absolvoval v roce 2006 na pražské HAMU). Jako dirigent spolupracuje s předními českými orchestry, s nimiž kromě klasického repertoáru natočil či veřejně realizoval na 50 symfonických děl soudobých

českých či zahraničních autorů, často v premiéře. Na festivalu Pražské jaro 2006 poprvé uvedl operu Lukáše Hurníka *The Angels*. Šlo o projekt Národního divadla, SOČRu a Dětské opery Praha. S Dětskou operou Praha natočil na CD a následně řídil v pařížské Opéra Bastille *Brundibára* od Hanse Krásky. Doprovázel řadu výtečných sólistů (M. Fukačová, B. Giltburg, V. Hudeček, E. Indjic, S. Jaffé, D. Pecková, O. Sauter, B. Schmid, P. Šporcl). Na abonentním koncertu SOČRu mj. uvedl v premiéře svoji *Suite concertante* pro smyčcové kvarteto a orchestr. Se SOČRem a ve spolupráci s věhlasným tanečním souborem Compagnie Marie Chouinard z Kanady provedl v červnu 2007 v pražské Sazka Areně Stravinského *Svěcení jara* (v rámci festivalu Tanec Praha). V téže době získal v dirigentské soutěži Pražského jara čestné uznání. V říjnu 2007 se SOČRem úspěšně vystoupil mj. s Dvořákovou *Novosvětskou symfonií* v Musikvereinuu ve Vídni. Tu uvedl společně s Beethovenovými symfoniemi i během japonského turné SOČRu.

JIŘÍ NEKVASIL

– režie

V roce 1989 absolvoval studium operní režie na hudební fakultě AMU u Ladislava Štrose. Na divadelní fakultě AMU se formou mimořádného studia paralelně věnoval také dramaturgii. V roce 1988 založil spolu se scénografem Danielem Dvořákem Operu Furore, experimentální operní studio. O dva roky později byli oba jako intendanté pověřeni řízením Komorní opery Praha, kterou reorganizovali na Operu Mozart. Od roku 1998 působil jako umělecký šéf, dramaturg a režisér ve Státní opeře Praha. V letech 2002–2006 zastával post šéfa opery Národního divadla v Praze. Od 1. 1. 2010 je ředitelem Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Za svou dosavadní uměleckou dráhu realizoval přes osmdesát operních a činoherních inscenací, nejprve zejména pro Operu Furore (*Faust*, *Houslema do železa*, *Andy Warhol*, *Golem – extáze expresionismu*), Operu Mozart (*The Best of Mozart*, *Figaro? Figaro!*, *Play Magic Flute*, *Don Juan Bastien*). V letech 1992–1998 během letních stagion Opery Mozart v pražském Stavovském divadle realizoval mozartovský cyklus (*Kouzelná flétna*, *Così fan tutte*, *La clemenza di Tito*, *Figarova svatba*, *Don Giovanni*). Ve Státní opeře Praha inscenoval v letech 1999–2002 světové premiéry oper *Bubu z Montparnassu* (E. F. Burian), *Faidra* (E. Viklický) a *Circus Terra* (T. Madsen). Dále českou premiéru opery *Utahování šroubu* (B. Britten), *Es war einmal* (A. Zemlinsky) a operu *Polský žid* (K. Weis). V Národním divadle nastudoval v roce 1997 večer soudobých oper *Zpráva pro akademii* (J. Klusák) a *Muž, který si spletl svou ženu s kloboukem* (M. Nyman). *Zprávu pro akademii*

v roce 2002 doplnil *Bertram a Mescalinda*, další Klusákova opera. K dalším režii Jiřího Nekvasila v Národním divadle patří od roku 2003 minimalistická opera Johna Adamse *Smrt Klinghoffera*, Janáčková *Výlety páně Broučkovy* a *Její pastorkyňa*, Smetanova *Prodaná nevěsta* a *Tajemství*, *Řecké pašije* Bohuslava Martinů, *Antigona* Josefa Myslivečka, obnovená inscenace Mozartova *Dona Giovanniho*, scénické provedení Verdiho *Requiem*, Cileova *Adriana Lecouvreur* a Pucciniho *Děvče ze Západu*. Je spoluautorem a zároveň režisérem opery-procesu *Zítřka se bude...*, kterou napsal spolu s Alešem Březinou pro pěvkyni Soňu Červenou (2007) a která byla uvedena na scéně Divadla Kolowrat v dubnu 2008. Tato inscenace byla v anketě Divadelních novin a Cen Alfréda Radoka vyhodnocena jako Operní inscenace roku 2008. Za libreto byl oceněn Jiří Nekvasil spolu s Alešem Březinou Cenou Sazky a Divadelních novin. Jiří Nekvasil působí jako režisér také v zahraničí. V Německu inscenoval německou premiéru poslední opery E. W. Korngolda *Kathrin*, Klusákovu *Zprávu pro akademii*, *Příhody lišky Bystroušky* L. Janáčka (Trier), *Dona Giovanniho* G. Gazzanigy (Hamburg), Cileovu *Adrianu Lecouvreur* (Erfurt), Wagnerova *Bludného Holandana* a Čajkovského *Evžena Oněgina* (Regensburg), Myslivečkovu *Antigonu* (Rheinsberg), Martinů *Tři přání* (Rostock), v Argentině jihoamerickou premiéru *Příhod lišky Bystroušky* (Teatro Colón Buenos Aires), ve Francii francouzskou premiéru opery M. Gurlitta *Vojáci* (Nantes), v USA režíroval Verdiho *Nabucca*, v Lotyšsku Brittenovu operu *Utahování šroubu* (rovněž v Estonsku – Tallin) a Janáčkovu *Její pastorkyňu* (Riga), v Irsku *Její pastorkyňu* (Dublin); v Norsku uvedl *Circus Terra* T. Madsena (Oslo), na Slovensku *Rusalku* (Bratislava) a ve Finsku scénické provedení Verdiho *Requiem* (Tampere). Z úspěšných divadelních inscenací z poslední doby je možno zmínit *Juliettu* (Bohuslav Martinů) a *Madama Butterfly* (Giacomo Puccini) – obě 2009 ND Brno, *Don Quichotte* (Jules Massenet) – Státní opera Praha (2010), *Tři Pintové* (C. M. Weber / G. Mahler) – Státní opera Praha 2011, v činohře pak *Perikles* (Shakespeare) – Klicperovo divadlo Hradec Králové (2008), *Hra snů* (Strindberg) – Komorní scéna Aréna v Ostravě (2009). Vedle práce v divadle spolupracuje Jiří Nekvasil jako režisér téměř dvacet let také s Českou televizí, podílí se především na tvorbě hudebních pořadů (přes 130 režii). Je autorem řady dokumentárních filmů, například: *Alois Hába*, *Opera podle Josefa Berga*, *Operní mág Václav Kašík*, dva filmy věnované Bohuslavu Martinů (*Návrat z exilu*, *Martinů a Amerika*)

a hudební film věnovaný Ervinu Schulhoffovi (*Zuby mi cvakají v rytmu shimmy*). Z poslední doby je to pak sedmidílný seriál *Krajan G. M.* (Zdeněk Mahler vypráví o Gustavu Mahlerovi). V České televizi natočil i několik oper: a to nejen záznamy vlastních operních inscenací (*Golem, Bubu z Montaparnassu, Es war einmal, Polský žid, Tajemství*), ale zejména originální televizní a filmová zpracování: Ivan Kurz – *Večerní shromáždění*, Josef Berg – *Odysseův návrat, Evropská turistika*. K nejpозорuhodnějším pak patří filmové zpracování děl Bohuslava Martinů – mechanického baletu *Podivuhodný let* a oper *Slzy nože* a *Hlas lesa*. Filmy *Podivuhodný let* a *Slzy nože* byly oceněny na mezinárodním televizním festivalu Zlatá Praha 1999 Zlatým křišťálem a v roce 1999 na Festivalu Screening Stage Arts Prize hlavní cenou Grand Prix a cenou za Nejoriginálnější způsob režie.

www.nekvasil.com

DANIEL DVOŘÁK

– scéna

Akademický architekt Daniel Dvořák vystudoval architekturu a scénografii u prof. Josefa Svobody na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, poté ve Vídni na Akademie der bildenden Künste (prof. Lois Egg). Po studijním pobytu v USA začal pracovat jako divadelní, filmový a televizní scénograf. Dosud vytvořil více než 200 divadelních výprav doma i v zahraničí (např. Německo, Itálie, Francie, Švýcarsko, Irsko, Řecko, Lotyšsko, Rusko, Norsko, Slovensko, Argentina, Japonsko, Korea, Mexiko, Finsko). V roce 1988 založil spolu s Jiřím Nekvasilem soubor Opera Furore, první, který se v Československu systematicky věnoval experimentální opeře. V roce 1990 byl jako intendant povolán (spolu s Jiřím Nekvasilem) k řízení Komorní opery Praha, kterou reorganizoval na Operu Mozart. V roce 1998 byl jmenován intendantem Státní opery Praha a v letech 2002 až 2006 působil jako ředitel pražského Národního divadla. V letech 2007 až 2012 řídil Národní divadlo Brno, kde rovněž vytvářel scénografie (v činohře například *Královna Margot, Tajemství zlatého draka*, v opeře *Julietta, Macbeth, Rusalka, Zázrak Heliany*). V roce 1992 spoluzaložil letní mozartovskou stagionu ve Stavovském divadle a vytvořil pro ni scénografie (mj. *Kouzelná flétna, Figarova svatba, La clemenza di Tito, Don Giovanni*). S Národním divadlem v Praze spolupracuje jako scénograf od roku 1983 a vytvořil zde více než 30 scénografií (např. *Macbeth, Trubadúr, Lucia di Lammermoor, Komik, Smrt Klinghoffera, Výlety páně Broučkovy, Její pastorkyňa, Řecké pašije, Prodaná nevěsta, Zítřka se bude..., Norma*). Ve Státní opeře Praha jako scénograf realizoval především světové premiéry, např. *Bubu z Montaparnassu* E. F. Buriana (1999), *Faidru* Emila Viklického

(2000), *Fyzikové* Andrease Pflügera (2000), *Circus Terra* Trygve Madsena (2002) a dále pak scénografie pro *Weberova Čarostřelce*, *Polského žida* Karla Weise, *Pád domu Usherů* Philipa Glasse, *Bylo-nebylo* Alexandra Zemlinského aj. Jako specialista na monumentální, technologicky komplikované scénografie byl přizván ke spolupráci na největších českých muzikálových projektech: *Dracula* (původní i obnovená verze), *Monte Cristo*, *Rebelové*, *West Side Story*, *Miss Saigon*. Z významnějších zahraničních realizací posledních let připomeňme tituly: *Příhody lišky Bystroušky* (Buenos Aires), *Circus Terra* (Oslo), *Tosca* (Tokio), *Jenůfa* (Dublin, Riga), *Die Soldaten* (Nantes), *Rusalka* (Bratislava, Düsseldorf, Münster), *Tři přání* (Rostock), *Adriana Lecouvreur* (Erfurt), *Requiem* (Tampere), *Lulu* (Regensburg, Münster), *Rigoletto* (Mexico City), *Deník Anny Frankové* Grigorih Frida (Mnichov). Rozměrový protiklad tvoří jeho práce pro loutkový film a loutkové divadlo. V roce 1991 spoluzaložil Národní divadlo marionet a je spoluautorem nejúspěšnější české divadelní produkce po roce 1990: marionetové verze *Dona Giovanniho* (od roku 1991 více než 4000 repríz a četné hostování v zahraničí). Dále vytvořil pro loutky zmenšeninu barokního divadelního mechanismu (v roce 1993 Zá- zračné divadlo barokního světa) a sérii českých národních pohádek (1995–1997). V roce 2002 spoluzaložil Muzeum loutek v Českém Krumlově. Řada jeho divadelních prací je zaznamenána Českou televizí (např. *The Best of Mozart*, *Bubu z Montparnassu*, *Golem*, *Polský žid*, *Dracula*). Daniel Dvořák vytváří i scénografie pro hudební televizní filmy (např. *Odysseův návrat*, *Evropská turistika*, *Signorina Gioventu*) a speciální televizní události (koncert ke vstupu ČR do Evropské unie, Večer k rozloučení Václava Havla s funkcí prezidenta ČR, udílení Cen Thálie v ND). Zvláštní kapitolu jeho tvorby představují specifická světelná řešení (light design) a využívání optických klamů (le trompe d'oeil), při kterých rozvíjí originální postupy prof. Josefa Svobody. Svá díla vystavuje na samostatných i skupinových výstavách (naposledy roku 2004 v nejvýznamnější pražské galerii Mánes). Na Pražském Quadriennale 1999 získala česká expozice za jeho účasti hlavní cenu – Zlatou Trigu. Za divadelní scénografii obdržel v roce 1999 Cenu Alfréda Radoka a v roce 2001 byl na ni opět nominován. V témže roce mu byla udělena Cena Masarykovy akademie umění za scénografické dílo. V roce 2002 byl francouzskou vládou jmenován Rytířem řádu umění a literatury. V roce 2003 byl nominován na Českého lva za scénografii k filmu *Rebelové*.

O jeho práci vyšly dvě monografické knihy a byl též zařazen do prestižního televizního cyklu GEN, který dokumentuje činnost nejvýznamnějších osobností České republiky. Vedle kreativní práce v oboru scénografie pracoval též jako divadelní a festivalový producent (Festival Mozart Open, Mozartovy letní stagiony ve Stavovském divadle) a jeho studio de-set se zabývá též realizacemi výstavních projektů, scénografií speciálních projekcí a světla (kromě České republiky také např. v Belgii, ve Finsku a Německu).

SIMONA RYBÁKOVÁ

– kostýmy

Textilní a kostýmní výtvarnice Simona Rybáková (1963 v Praze) studovala na Střední uměleckoprůmyslové škole a na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, v ateliéru textilního výtvarnictví. V roce 1990 absolvovala půlroční stáž v oboru textilní design v Helsinkách na University of Industrial Arts. V roce 1996 obdržela 1. cenu v soutěži Swarovski Award (čtyřměsíční pobyt na Rhode Island School of design v Providence, USA). Od roku 1996 je českým reprezentantem v exekutivě (do roku 2009) a ve scénografické komisi mezinárodní organizace divadelníků (OISTAT). V roce 2007 se stala členem Evropské filmové akademie. Od absolvování VŠUP je přes dvacet let na volné noze nejprve jako textilní výtvarnice. Později se přidala kostýmní tvorba. Vedle kostýmních návrhů a individuální oděvní tvorby vytvářela také autorské textilní tisky a koberce, šperky, plastiky a kresby. Díky oborově širšímu vzdělání a zkušenostem z vlastní divadelně taneční skupiny se jí dařilo pracovat v mnoha oblastech kostýmní tvorby a využívat jejich vzájemný vliv a inspiraci. Divadelními kostýmy se podílela na úspěchu Baletní jednotky Křeč (již je členem) a s níž a M. a Š. Cabany je také spjato velké množství různých divadelních realizací. Stejně tak i s Operou Mozart, Státní operou Praha a Národním divadlem Praha s tandemem Dvořák – Nekvasil. V divadle, filmu a TV spolupracovala mimo jiné s režiséry V. Chytilovou, J. Herzem, J. Svěrákem, T. Vorlem, s bratry Cabany, J. Brabcem, M. Kocábem, L. Smočkem, N. Datnerem, R. Hovenbitzerem, P. Nikolaevem,

A. Sedláčkovou atd. V letech 1995–2002 byla stálou kostýmní výtvarnicí pro Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary. Od roku 1983 vystavovala na mnoha samostatných i kolektivních výstavách doma i v zahraničí (Japonsko, USA, Francie, Dánsko, Korea, Finsko ad.). Přednášela na University of Nebraska v Lincolnu, University of Kansas v Kansas City, USITT v Pittsburgu a Long Beach, Tokiu, Soulu a Manile. Iniciovala a zúčastnila se několika workshopů pořádaných kostýmní sekci scénografické komise OISTAT. Kromě zmíněné ceny Swarovski Award získala další významná ocenění: Zlatou Trigu za kolektivní českou národní expozici na Pražském Quadriennale 99, již byla spolu se Š. Cabanem komisařkou, Zlatou medaili za design textilu na Mezinárodním strojírenském veletrhu Brno, Zvláštní uznání za výtvarnou stránku tanečního filmu KusPoKusu na Festivalu tance ve Frankfurtu (SRN) a nominaci na Českého lva v r. 2007. Při pracovních a studijních pobytech se dostala do mnoha zemí světa: Finsko, Dánsko, Švédsko, Norsko, Island, Faerské ostrovy, Laponsko, Estonsko, Rusko, Japonsko, Hong Kong, Korea, Vietnam, Tchaj-wan, Filipíny, USA, Kanada, Kuba, Polsko, Německo, Maďarsko, Bulharsko, Francie, Španělsko, Portugalsko, Anglie, Itálie, Řecko, Belgie, Rakousko, Makedonie, Albánie, Kosovo, Srbsko, Černá Hora, Turecko, Izrael, Tunis, Libye, Jemen a Sokotra.

ORCHESTR OPERY NDM

První housle

Vladimír Liberda – 1. koncertní mistr,
Petr Kupka – 2. koncertní mistr,
Václav Hlosta, Jiří Ruta, Zdeněk Smolka, Lucie Staňková,
Milan Zajíc, Mária Zezulková

Druhé housle

Petr Ptošek, Michaela Hrabovská, Hana Bašniarová,
Hana Kuchyňová, Iva Mojžíšková, Ludmila Urbanová,
Michaela Váňová

Violy

Boleslav Gaš, Tomáš Farlík, Miloslav Habusta, Zbigniew Jezowicz,
Vítězslav Mojžíšek, Dušan Ondruška

Violoncella

Radmila Rašková – 1. koncertní mistr,
Luděk Hrda – 2. koncertní mistr,
Ilona Kučerová, Tomáš Socha, Martin Šram

Harfa

Soňa Bradačová

Kontrabasy

Ivan Vričan, Vladimír Veselý, Lumír Kavík, Lukáš Krček

Flétny

Alice Bubancová, Petr Pícha, Ivana Babczyńska

Hoboje

Jana Polášková, Tomáš Filip, Dana Bosáková, Jana Matějková

Klarinety

Dalibor Pukovec, Eduard Rakus, Jana Bednářová

Fagoty

Pavel Pražák, Petr Bubanec, Jakub Baran

Lesní rohy

Vít Jančálek, Pavel Chomoucký, Jan Garláthy, Michal Matys,
Petra Mikesková, Jana Chomoucká

Trubky

Michal Höpfler, Jakub Klimánek, František Adamík, Mojmír Blašík

Pozouny

Stanislav Strouhal, Albert Eichert, Martin Cupal, Lubomír Konečný

Tuba

Miroslav Pecháček

Bicí nástroje

Petr Podraza, Pavel Švec, Jiří Šajtar

ROK ČESKÉ HUDBY 2014 v Národním divadle moravskoslezském

Tradici udržujeme tím, že ji rozvíjíme

Rok české hudby 2014 je pro Národní divadlo moravskoslezské ústředním mottem v sezónách 2013/2014 a 2014/2015. Základním tématem našich projektů v Roce české hudby 2014 je podtržení a zdůraznění faktu, že česká hudební kultura je fenoménem, pátou z pěti velkých hudebních kultur Evropy (světa), a jako takovou ji máme vnímat, provozovat, hovořit o ní, a to i v širších historických, společenských a kulturních souvislostech. Rok české hudby 2014 je zároveň i výzvou pro budoucnost, realizovanou jak objednávkami nových děl, tak i inscenacemi nepřilíh často uváděných a ve světě zatím neprosazených, přesto však pozoruhodných děl klasiků české hudby (Smetana, Dvořák, Martinů), a jejich propagační směrem k zahraničí.

V sezóně 2013/2014 máme připraveny tyto inscenace:

Zuzana Lapčiková (1968) BALADY

Choreografie a režie Hana Litterová

Premiéra 19. 9. 2013 v Divadle Antonína Dvořáka

NÁVRATY DOMŮ

Bedřich Smetana (1824–1884) TRIO G MOLL

Choreografie Pavel Šmok

Bohuslav Martinů (1890–1959) ŠKRTIČ

Choreografie Nataša Novotná

Leoš Janáček (1854–1928) PO ZAROSTLÉM CHODNÍČKU

Námět a choreografie Jiří Kylián

Premiéra 21. 11. 2013 v Divadle Jiřího Myrona

Bohuslav Martinů (1890–1959) MIRANDOLINA

Hudební nastudování Marko Ivanović, režie Jiří Nekvasil

Premiéra 5. 12. 2013 v Divadle Antonína Dvořáka

Bedřich Smetana (1824–1884) ČERTOVA STĚNA

Hudební nastudování Robert Jindra, režie Jiří Nekvasil

Premiéra 12. 6. 2014 v Divadle Antonína Dvořáka

Martin Smolka (1959), Jiří Adámek (1977)

BLUDIŠTĚ SEZNAMŮ

Světová premiéra opery vzniklé na objednávku Národního divadla moravskoslezského na festivalu **NODO / Dny nové opery**

Ostrava 2014

V koprodukcí s Ostravským centrem nové hudby a Institutem umění – Divadelním ústavem

Premiéra 26. 6. 2014 v Divadle Antonína Dvořáka

Koncerty:

ČESKÉ OPERNÍ GALA – TO NEJLEPŠÍ Z ČESKÉ OPERY

Mimořádný galakonzert k Roku české hudby 2014

10. ledna 2014 v 18.30 hodin v Divadle Antonína Dvořáka

Dirigent Robert Jindra

MARATON PÍSNÍ ANTONÍNA DVOŘÁKA

Všechny jednohlasé písně Antonína Dvořáka v jednom dni

1. května 2014 v Divadle Antonína Dvořáka

Celý program najdete na www.ndm.cz

Inscenace *Mirandolina* je realizována za laskavé podpory partnerů:

Bohuslav Martinů (1890–1959)

Mirandolina

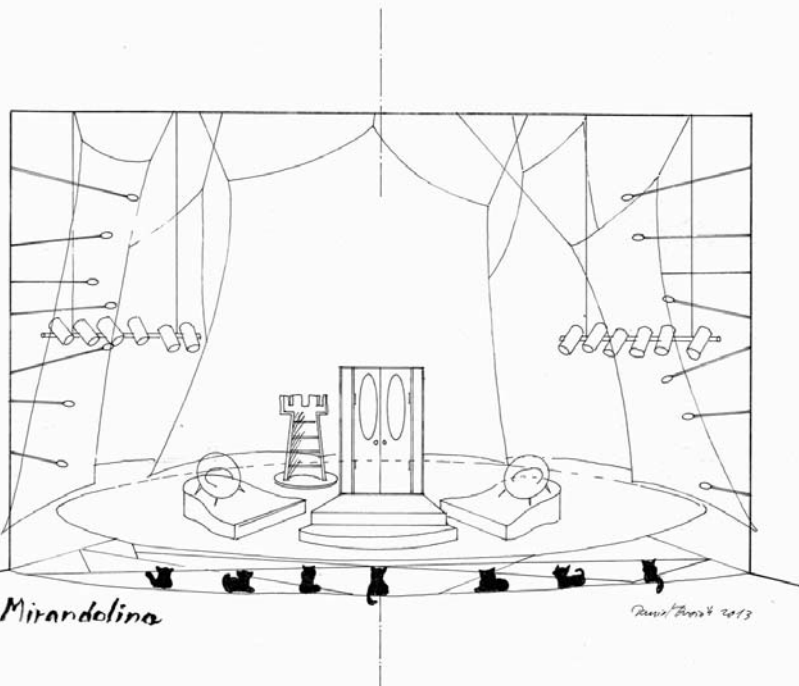
Komická opera o třech jednáních z roku 1954, libreto skladatel podle hry Carla Goldoniho *La locandiera* (*Hostinská*) z roku 1753

Český překlad **Marie Kronbergerová**

Osoby:

Mirandolina, hostinská	<i>soprán</i>
Ortensia, herečka	<i>soprán</i>
Deianira, herečka	<i>alt</i>
Fabrizio, číšník	<i>tenor</i>
Hrabě d'Albafiorita	<i>tenor</i>
Rytíř di Ripafrotta	<i>bas</i>
Markýz di Forlimpopoli	<i>bas</i>
Sluha rytíře di Ripafrotta	<i>tenor</i>
Klenotník	<i>němá role</i>

Děj se odehrává v hostinci paní Mirandoliny ve Florencii.

Scénický návrh Daniela Dvořáka

PRVNÍ JEDNÁNÍ

První scéna

*Terasa před hostincem. Pod stromy je několik stolků.
Přicházejí Markýz a Hrabě.*

MARKÝZ
Rozdíl...

HRABĚ
Rozdíl?

MARKÝZ
Ano, ano, mezi mnou a vámi je jistý rozdíl.

HRABĚ
Ó!

MARKÝZ
Já jsem markýz, markýz di Forlimpopoli. Di Forlimpopoli!

HRABĚ
Já jsem hrabě d'Albafiorita.

MARKÝZ
Markýz!

HRABĚ
Hrabě!

MARKÝZ
Markýz!

HRABĚ
Hrabě!

MARKÝZ
Markýz!

HRABĚ
Hrabě, pan hrabě.

MARKÝZ
V tomto hostinci jsem z lásky k paní hostinské.

HRABĚ
Ó, to se povedlo! I já jsem v tomto hostinci z lásky k paní hostinské.

MARKÝZ
Tak dobrá, ale nebudete nic dělat.

HRABĚ
Já ne! A vy ano?

MARKÝZ
Já ano. Ale vy ne!

HRABĚ
Já ne! A vy ano?

MARKÝZ
Já ano. Ale vy ne!

HRABĚ
Já ne. A vy ano? A vy snad ano?

MARKÝZ
Já ano. Ale vy ne! Vy ne! Vy ne! A ne a ne!

HRABĚ
Ha, ha!

MARKÝZ
Ha, ha! Mirandolina potřebuje, abych ji chránil!

HRABĚ
Mirandolina potřebuje peníze!

MARKÝZ
Peníze?

HRABĚ
Ano, peníze! A vy je nemáte! To ví každý. Číšníci to prozradili.

MARKÝZ

Pokud jde o číšníky, je tu jeden, jmenuje se Fabrizio, a ten se mi moc nelíbí. Nelíbí se mi. Vůbec se mi nelíbí! Ale hostinská ho zřejmě má ráda.

HRABĚ

Třeba si ho chce vzít. To by nebylo tak špatné!

MARKÝZ

Jestli se vdá... Já nad ní držím ochrannou ruku, a tak udělám...

Copak já vím, co udělám!

(volá)

Kdo to je?

HRABĚ

(pro sebe)

Pán z Nemanic! Na co je tak pyšný?

MARKÝZ

(volá)

Kdo to tam je?

Druhá scéna

Fabrizio a předešlí.

FABRIZIO

(k markýzovi)

Přejete si, pane?

MARKÝZ

Pane?

FABRIZIO

Promiňte!

HRABĚ

(k Fabrizioovi)

Tak povídejte, jak se má vaše paní?

FABRIZIO

Má se dobře, velectěný pane.

MARKÝZ

Dobrá!

MARKÝZ

Co to má být, ten velectěný pán?

FABRIZIO

To je titul!

MARKÝZ

Mezi námi dvěma je jistý rozdíl.

HRABĚ

(k Fabrizioovi)

Slyšel jste?

FABRIZIO

(tiše k hraběti)

Má pravdu. Je tu rozdíl. Já to vidím na účtech.

HRABĚ

Chceš vidět ten rozdíl?

MARKÝZ

Co tím chcete říct?

HRABĚ

Tu máš. Dám ti zlaták! Zlaták!

FABRIZIO

Díky! Díky! Díky! Velectěný pane!

(k markýzovi)

Výsosti?

FABRIZIO

(k hraběti)

Velectěný pane, nebesa at vám žehnají.

(k markýzovi)

Výsosti?

(odejde)

MARKÝZ

Myslíte, že nade mnou zvítězíte svými dárky? Tím ničeho nedosáhnete! Jen si utrácíte. Mirandolina si vás nevází!

HRABĚ

Vy si myslíte, že vás si považuje? Potřebuje peníze!

MARKÝZ

Jak, peníze?

HRABĚ

No peníze!

MARKÝZ

Ochrannou ruku! Já jsem její ochránce!

HRABĚ

Ona potřebuje peníze!

MARKÝZ

Ochrannou ruku!

HRABĚ

Peníze!

MARKÝZ

Ochrannou ruku!

HRABĚ

Peníze!

MARKÝZ

Ochrannou ruku!

HRABĚ

Peníze!

Třetí scéna

Rytíř a předešlí.

RYTÍŘ

Co ten hluk, přátelé?

MARKÝZ

Hrabě se mnou diskutuje o přednostech šlechticů.

HRABĚ

Já tvrdím, že důležité jsou peníze.

RYTÍŘ

Opravdu, milý markýzi...

RYTÍŘ

Jak jste se dostali do takového sporu?

HRABĚ

Směšnější důvod si neumíte představit.

MARKÝZ

Výborně, hrabě všechno obrátí v žert.

RYTÍŘ

Tak mluvte!

HRABĚ

Pan markýz miluje naši hostinskou. A já ještě víc.

MARKÝZ

Já ji ochraňuji!

HRABĚ

On ji ochraňuje a já utracím peníze.

RYTÍŘ

To není možné! Malichernější důvod k hádce už asi skutečně nenajdete. Hádát se kvůli ženě? Kvůli ženě! Já vám určitě nejsem nebezpečný. Pro mne jsou ženy méně než vzduch. Nikdy jsem je neměl rád, nechoval k nim úctu, a vždycky jsem si myslel, že žena je jen jako těžký balvan na krku muže!

MARKÝZ

Mirandolina je mimořádná žena.

HRABĚ

Ta paní je skutečně k láskyhodná.

MARKÝZ, HRABĚ

Naše milá paní! Jak já ji miluji! A já, jak ji miluji!

RYTÍŘ

Po pravdě řečeno jste k smíchu! Copak není stejná jako každá jiná?

MARKÝZ

Má tak vznešené vystupování! Opravdu milá paní!

HRABĚ

Je hezká, umí mluvit a má skvělý vkus!

MARKÝZ, HRABĚ

Já ji miluji! Miluji! Já ji miluji!

RYTÍŘ

Ženská! Žádná nemá ani za mák ceny. To je blázen! Vždyt je stejná jako každá jiná!

MARKÝZ

Není stejná! Má něco navíc.

RYTÍŘ

Ta se vyzná! Je pěkně mazaná! Hlupáčci! Prostáčci! Vy jí věříte? Mně by nedostala! Ženské! Všechny utopit! Utopit je všechny!

Čtvrtá scéna

Mirandolina a předešlí.

MIRANDOLINA

Klaním se vám, pánové. Kdo mě volá?

MARKÝZ

Já, prosím, ale ne tady. V mém pokoji.

MIRANDOLINA

Pokud něco potřebujete, číšník vás obslouží.

MARKÝZ

(k rytířovi)

Co říkáte té hádce?

RYTÍŘ

(k Markýzovi)

To, čemu vy říkáte spor, je podle mne drzost a opovážlivost.

HRABĚ

Drahá Mirandolino, prohlédněte si tyhle náušnice. Líbí se vám?

MIRANDOLINA

Jsou moc pěkné.

HRABĚ

To jsou diamanty...

MIRANDOLINA

Ó, já je znám.

HRABĚ

Jsou pro vás.

RYTÍŘ

(k hraběti)

Drahý příteli, jako byste je vyhodil z okna.

MIRANDOLINA

Pročpak mi chcete darovat tyhle náušnice?

RYTÍŘ

Příteli!

HRABĚ

Prosím, abyste je přijala jako důkaz mé lásky.

RYTÍŘ

To je ale blázen!

MIRANDOLINA

To opravdu nejde, pane!

MARKÝZ

Ó!

MIRANDOLINA

Skutečně ne, pane!

HRABĚ

Na důkaz mé lásky.

MARKÝZ

To je ale blázen!

MIRANDOLINA

Nevím, co mám říct.

RYTÍŘ

To je ale blázen.

HRABĚ

Na důkaz mé lásky.

MIRANDOLINA

Opravdu ne, skutečně... Skutečně, ne, pane!

RYTÍŘ, MARKÝZ

To je blázen! Blázen! Blázen je to! Ha, ha!

MIRANDOLINA

Nevím, co na to říct. Skutečně ne, pane! Nevím, co na to říct.

HRABĚ

Na důkaz mé lásky!

MARKÝZ, RYTÍŘ

Blázen! To je tedy blázen! Ach, to je blázen!

HRABĚ

To byste mě naštvála, kdybyste si je nevzala.

MIRANDOLINA

Ó!

HRABĚ

Ó!

MARKÝZ, RYTÍŘ

Ó, to je blázen! To je blázen! Blázen!

MIRANDOLINA

Vezmu si je, aby to pana hraběte nemrzelo.

RYTÍŘ

Ten lump!

MARKÝZ

(k rytířovi)

Ta je vtipná, co říkáte?

RYTÍŘ

Pěkně vtipná! Sebere je a ani vám nepoděkuje. To je tedy!

MIRANDOLINA

Pánové, dovolte, abych se vzdálila!

RYTÍŘ

Paní, to ložní prádlo, které jste mi dala, se mi ani trochu nelíbí.

MIRANDOLINA

Milý pane! Určitě najdeme lepší.

RYTÍŘ

Nelíbí se mi!

MIRANDOLINA

Hned vám vyhovím! Hned to bude! Ale mohl byste být ke mně laskavější!

RYTÍŘ

Nepotřebuji se klanět tam, kde utrácím své peníze!

HRABĚ

(k Mirandolině)

Omluvte ho, odpusťte mu. Je úhlavním nepřítelem žen.

MIRANDOLINA

Co vám ty ubohé ženy udělaly?

RYTÍŘ

Tak dost! Jen žádné důvěrnosti. Vyměňte mi ložní prádlo. Přátelé, jsem váš služebník.

(odejde)

MIRANDOLINA

To je blázen! Druhého takového neznám. Ten je ale...

HRABĚ, MARKÝZ

Drahá Mirandolino!

MIRANDOLINA

Po pravdě řečeno, je mi špatně z toho, jak se chová.

HRABĚ, MARKÝZ

Drahá Mirandolino!

MIRANDOLINA

Takže ho okamžitě vyhodím.

HRABĚ, MARKÝZ

Ano! Ano!

MIRANDOLINA

Ano!

HRABĚ

(tiše k Mirandolině)

Poslyšte, pošlete pryč i markýze!

MIRANDOLINA

Děkuji vám, pánové. Jsem dost chytrá na to, abych mu řekla, že ho tu nechci!

Pátá scéna

Fabrizio a předešlí. Klenotník.

FABRIZIO

(k hraběti)

Vážený pane, někdo se tu po vás ptá.

HRABĚ

Víš, kdo to je?

FABRIZIO

Myslím, že klenotník.

HRABĚ

Ovšem, měl mi přinést ukázat nějaký šperk. Mirandolino, vaše náušnice by měly mít kamaráda. Sbohem!

MIRANDOLINA

Pane markýzi, klaním se vám!

MARKÝZ

(pro sebe)

Zatracený hrabě! Těmi svými penězi mě zničí!

(k Mirandolině)

Myslí si, že ženu vašich kvalit získá dárky!

MIRANDOLINA

Dárky člověka neodradí.

HRABĚ

Výborně!

MARKÝZ

Já bych to považoval za urážku, vnucovat vám nějaké dary!

MIRANDOLINA

Ó, to jistě! Jistě! Pan markýz mě zrovna neurážel.

MARKÝZ

A také vás tímto způsobem neurazím.

HRABĚ

Výborně!

MIRANDOLINA

Tomu opravdu věřím.

HRABĚ

Výborně!

(odejde)

MARKÝZ

Poroučejte mi. Žádejte cokoli!

MIRANDOLINA

Jste příliš laskav, výsosti!

MARKÝZ

Výsosti! Výsosti! Svou výsost bych nejraději zatratil.

MIRANDOLINA

Pročpak, pane?

MARKÝZ

Někdy si přeji být na místě hraběte.

MIRANDOLINA

Snad kvůli jeho penězům?

MARKÝZ

Ale kdepak peníze! Těch já si za mák nevážím. Kdybych byl směšný jako on...

MIRANDOLINA

Copak byste udělal?

MARKÝZ

Krucinál... hned bych si vás vzal!
(*odejde*)

Šestá scéna

Mirandolina sama.

MIRANDOLINA

Co to jen řekl! Velectěný pan markýz že by si mně vzal? Ó, to já bych nechtěla. Každý, kdo sem přijde, se do mě zamiluje. Všichni mi nadbíhají a každý druhý si mě chce vzít. Ale tenhle... Pan rytíř, neotesaný jako medvěd, a najednou je tak strohý? Opravdu. Vždyť vy víte! Já neříkám, že mě každý musí hned milovat. Ale takhle mě zavrhnout? Takhle? Je nepřítelem žen? Nepřítelem žen? Nemůže je ani vidět? To je ale ubohý blázen! Ještě zřejmě nepotkal takovou, která by to s ním uměla. Ale však on ji najde! Najde ji! On ji najde! Jsem si tím jista, určitě ji najde! Ráda se s ním pustím do křížku. Už mě nudí všichni, co za mnou běhají. Mě těší, když mi někdo posluhuje, obdivuje mě, slouží, zbožňuje! Pro to mám slabost, jako mnoho žen. Musím vynaložit všechn svůj um, abych přemohla, dobyla a zničila ta krutá a tvrdá srdce, která nás nemají ráda.

Nemají nás rádi, i když jsme to nejlepší, co krásná matka příroda přivedla na svět.

Sedmá scéna

Mirandolina a Fabrizio.

FABRIZIO

Paní, paní!

MIRANDOLINA

Co se děje?

FABRIZIO

Ten host křičí, že chce ložní prádlo.

MIRANDOLINA

Já vím, já vím. Taky mi to řekl a já mu vyhovím.

FABRIZIO

To je skvělé! Donesu mu ho.

MIRANDOLINA

Jděte, udělám to sama.

FABRIZIO

Vy chcete...

MIRANDOLINA

Ano, já sama.

FABRIZIO

To vám na něm ale záleží!

MIRANDOLINA

Ano! Na všech mi záleží! Na všech! Starejte se o sebe!

FABRIZIO

(*pro sebe*)

Už se starám. A ničeho si ani nevšímnu. Budu dělat jakoby nic.

MIRANDOLINA

(pro sebe)

Hlupáček! Dělá si naděje. Musím ho v tom udržovat, aby mi věrně sloužil. Hlupáček!

FABRIZIO

Tady bylo vždycky zvykem, že jsem hosty obluhoval já.

MIRANDOLINA

Vy jste k hostům až moc strohý.

FABRIZIO

A vy zas až moc vlídná.

MIRANDOLINA

Příliš strohý!

FABRIZIO

Příliš vlídná!

MIRANDOLINA

Strohý!

FABRIZIO

Vlídná!

MIRANDOLINA

Až moc strohý, opravdu strohý!

FABRIZIO

Až moc vlídná, opravdu vlídná!

MIRANDOLINA

Co myslíš, že jsem? Nějaká koketa? Nebo snad blázen? Já se ti divím. Vlídne zacházení pomáhá udržovat dobré jméno mého hostince. A až se budu chtít vdát... Až se budu chtít vdát... Ten, kdo mi dobře sloužil, nebude si na mne stěžovat. A dost! Fabrizio! Fabrizio! Snažte se mě pochopit.

FABRIZIO

Chtěl bych vidět, kdo tohle dokáže pochopit.

MIRANDOLINA

Hlupáček! Ten hlupáček!

FABRIZIO

Opravdu bych chtěl vidět, kdo tohle pochopí.

MIRANDOLINA

Hlupáček! Ten hlupáček! Nechci mu brát naději, jen ať mi dál věrně slouží.

(odejde)

FABRIZIO

Chvíli mě chce, a pak zase ne. Uvidíme. Tak uvidíme. Líbí se mi.

Mám ji rád.

(odejde)

Intermezzo

Osmá scéna

Rytířův pokoj.

(Mirandolina vstoupí, trochu ostýchavě)

MIRANDOLINA

Dovolíte, velectěný?

RYTÍŘ

(stroze)

Co chcete?

MIRANDOLINA

(udělá pár kroků dovnitř)

Nesu vám lepší ložní prádlo.

RYTÍŘ

(ukáže na stolec)

Dobrá. Položte je tam.

MIRANDOLINA

(jde ještě dál)

Je z nejjemnějšího plátna.

RYTÍŘ

Z nejjemnějšího plátna?

MIRANDOLINA

Ano, pane, deset stříbrných za loket. Podívejte!

RYTÍŘ

Nežádal jsem tolik!

MIRANDOLINA

Ale, velectěný pane, právě že jste to vy, jinému bych to nepřinesla!

RYTÍŘ

Právě že jsem to já! To se tak říká. Ó, tahle flanderská plátna!

Když je vyperete, hned se poničí. Kvůli mně se nemusí špinit.

MIRANDOLINA

Já nehledím na takové maličkosti, jde-li o pána vašich kvalit.

RYTÍŘ

(pro sebe)

To se musí uznat, je dost úslužná.

MIRANDOLINA

(pro sebe)

Vypadá opravdu jako bručoun, ženy se mu jistě nelíbí.

(odloží prádlo na stůl a chce odejít)

RYTÍŘ

Dobrá, dál už nic nepotřebuji.

(pro sebe)

Jak se lísá! Ženské! Jsou všechny stejné!

MIRANDOLINA

(pro sebe)

Ten je ale neústupný. Asi s ním nic nesvedu.

(k rytířovi)

Co poručíte k obědu?

RYTÍŘ

Budu jíst to, co je.

MIRANDOLINA

Kdyby vás potěšil řekněme gulášek či dobrá omáčka, dejte mi prosím vědět. Gulášek? Nebo omáčku?

RYTÍŘ

Děkuji vám, ale já nejsem hrabě nebo markýz.

MIRANDOLINA

Co říkáte těm dvěma pánům, té jejich slabosti? Když vidím, jak si dělají naděje, musím se smát.

RYTÍŘ

Bravo! Jste skvělá! Vaše upřímnost se mi líbí. Bravo, jste skvělá!

MIRANDOLINA

Vidíte? Už nejsem žádná mladice, nejsem zvlášť hezká, ale měla jsem různé možnosti. Přesto jsem se nikdy nechtěla vdát, protože si nadevše vážím svobody. Vy jste ženat, velectěný pane?

RYTÍŘ

Pán bůh chraň! Nechci žádnou ženskou.

MIRANDOLINA

Výborně! Bravo! Nedejte se! Ženy, paní... Už dost, já o nich nemohu mluvit ve zlém. Už dost!

RYTÍŘ

(pro sebe)

Je zvědavá. Zvědavá!

MIRANDOLINA

(dělá, že odchází)

S dovolením vaší velectěné výsosti.

RYTÍŘ

Pospícháte někam?

MIRANDOLINA

Nechci obtěžovat.

RYTÍŘ

Ne, mě to těší, bavím se.

MIRANDOLINA

Víte, pane, takhle to dělám se zákazníky. Chvilku se zdržím, jsem veselá, vyprávím anekdoty, aby se pobavili, a oni si hned myslí... Rozumíte mi? Chápete? A pak si dělají naděje.

RYTÍŘ

A zamilují se do vás?

MIRANDOLINA

Být takhle slabý! Hned se zamilovat do nějaké ženy!

RYTÍŘ

To jsem nikdy nechápal.

MIRANDOLINA

Protože vy jste silný! Mužný!

RYTÍŘ

Slabost! To je slabost! Lidská bída!

MIRANDOLINA

Ale muži takhle uvažují! Pane rytíři, podejte mi ruku.

RYTÍŘ

Proč?

MIRANDOLINA

Buďte tak hodný.

RYTÍŘ

(podá jí ruku)

Tady je má ruka.

MIRANDOLINA

To je poprvé, kdy mám tu čest držet ruku muže, který uvažuje jako pravý muž.

RYTÍŘ

(vytrhne jí ruku)

Tak by stačilo.

MIRANDOLINA

Prosím. Kdybych vzala za ruku jednoho z těch dvou pánů, hned by si myslel, že pro něj vzdychám. Ó, díky bohu, díky bohu za tohle bezelstné povídání, kdy mě netrápí směšné nároky, a škrobené výlevy. A nejsem podezírána, že schválně někomu věnuji pozornost!

RYTÍŘ

(pro sebe)

Co je na ní sakra zvláštního? Já to nechápu!

MIRANDOLINA

(pro sebe)

Náš satyr už pomalu krotne.

(k rytíři)

Velectěný pane, vy se mi líbíte. Hodně, opravdu moc. Líbíte se mi, moc, opravdu moc.

(odejde)

Devátá scéna

RYTÍŘ

Líbíte se mi! Líbíte a líbíte! Už vím, co udělám! Pryč s nimi. Co se ženami? Pryč s nimi! Pryč s nimi! Pryč! Ta by zrovna byla taková, že bych skákal víc než pro jiné! Je tak pravdomluvná, bezprostřední, to se hned tak nevidí. Je něčím zvláštní, tak ochotná! Já to nechápu! Kvůli tomu se ale přece nezamiluji! To nehrozí! Ne, ne! Přijít o svobodu? Ha, ha, ha. Ne, ne! Jen blázen se zamiluje do ženy.

DRUHÉ JEDNÁNÍ

První scéna

Ortensia, Deianira, Fabrizio.

ORTENSIA, DEIANIRA
Číšníku! Číšníku! Máte volný pokoj?

FABRIZIO
Ale ano, velectěné!

ORTENSIA
(k Deianiře se smíchem)
Ó, velectěná!

DEIANIRA
(k Ortensii)
Velectěná!

FABRIZIO
(pro sebe)
Dvě dámy a tak samy?

ORTENSIA, DEIANIRA
Považuje nás za dámy.

FABRIZIO
(k Ortensii a Deianiře)
Velectěná!
(pro sebe)
Vypadají a jsou oblečené jako dámy.

ORTENSIA, DEIANIRA
Velectěná! Velectěná! Nesmíme to pokazit!

FABRIZIO
(k Ortensii a Deianiře)
Paní přijde hned...

ORTENSIA, DEIANIRA
(k Fabriziovi)
Tak dobrá, to je v pořádku!

FABRIZIO
...a obslouží vás! Dobrá, to je v pořádku!

ORTENSIA, DEIANIRA, FABRIZIO
Dobrá, dobrá!

FABRIZIO
(vyndá kalamář a sešit)
Prosím, sdělte mi laskavě jméno, musíme to nahlásit, příjmení, adresu a stav všech hostů.

DEIANIRA
(k Ortensii)
A máme po titulech, kamarádko.

ORTENSIA
Počkej! Pište! Baronka Ortensia...

FABRIZIO
Baronka... Ortensia...

DEIANIRA
Baronka Ortensia...

ORTENSIA
Del Poggio, del Poggio...

DEIANIRA
... del Poggio

FABRIZIO
... del Poggio

ORTENSIA
... z Palerma.

DEIANIRA
... z Palerma.

FABRIZIO

(pro sebe)

Sicilanka? Horká krev!

(k Deianiře)

Velectěná!

DEIANIRA

A já...

(pro sebe)

Nevím, co o sobě říct. Nevím, co říct.

ORTENSIA

No tak, hraběnko Deianiro, sdělte mu své jméno.

FABRIZIO

Velectěná paní, hraběnka Deianira...

DEIANIRA

Deianira...

FABRIZIO

A příjmení?

DEIANIRA

Deianira...

FABRIZIO

Příjmení?

ORTENSIA

Prosím... Dal Sole.

FABRIZIO

Dal Sole.

DEIANIRA

Dal Sole.

ORTENSIA

Z Říma. Římanka!

DEIANIRA

Římanka!

FABRIZIO

Římanka!

FABRIZIO

(pro sebe)

Spropitné jen poteče.

(k Ortensii a Deianiře)

Vřelé díky!

(odejde)

DEIANIRA

Baronka del Poggio!

ORTENSIA

Hraběnka dal Sole!

ORTENSIA, DEIANIRA

(pitvoří se)

Máte mou hlubokou úctu! Klaním se vám! Klaním se vám! Klaním se vám! Ha, ha, chce se mi tak smát!

ORTENSIA

(tiše k Deianiře)

Ticho! Jde sem hostinská!

(přichází Mirandolina)

MIRANDOLINA

Klaním se vám, dámy! Dobrý den!

ORTENSIA, DEIANIRA

Dobrý den!

MIRANDOLINA

(pro sebe, stranou)

Vsadím se, že to nejsou žádné dámy. To by tu nebyly samy, bez doprovodu!

(k Ortensii a Deianiře)

Copak? Jste tu samy? Nemáte žádné kavalíry ani sluhy?

ORTENSIA

Baron, můj manžel...

(Deianira se odvrátí a směje se)

Ano, je to směšný rytíř, směšný!

Ale no tak, paní hraběnko, dodržujte trochu dekórum!

MIRANDOLINA

Milé dámy, dovolte mi... Jsme tu samy. Ta hraběnka a baronka, není to náhodou...

DEIANIRA

No tak, co se děje?

ORTENSIA

(hrozí jí)

Paní hraběnko! Hraběnko!

DEIANIRA

Když jste to uhodla...

MIRANDOLINA

Chtěly jste říci, že potřebujete předstírat, že jste šlechtičny, i když jste obyčejné holky? Je to tak? Není to snad pravda?

DEIANIRA, ORTENSIA

Když ono... ano.

MIRANDOLINA

Bravo!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ano, je to tak.

MIRANDOLINA

Dvě obyčejné holky, je to pravda? Je to tak? To se mi líbí, ó, to se mi líbí! Líbí se mi vaše duchapřítomnost! Klaním se vám, paní hraběnko, paní baronko!

ORTENSIA, DEIANIRA

Dvě obyčejné holky, je to pravda, je to tak. Líbí se vám, že jsme obyčejné holky. Ó, klaním se vám, paní hraběnko, paní baronko!

MARKÝZ

S dovolením? Mohu?

ORTENSIA

Služebnice, pane.

DEIANIRA

Pokorná služebnice.

MIRANDOLINA

Výsosti!

ORTENSIA

(pro sebe)

Výsosti!

DEIANIRA

(pro sebe)

Výsosti!

ORTENSIA, DEIANIRA

No tohle!

(k Mirandolině)

Je bohatý?

MIRANDOLINA

Tohle je baronka Ortensia del Poggio. A tady hraběnka Deianira dal Sole.

MARKÝZ

(pro sebe)

Dokonalé dámy! Já jsem markýz di Forlimpopoli.

(Markýz vytáhne z kapsy pěkný hedvábný šátek a dělá, že si chce otřít čelo.)

MIRANDOLINA

Tak velký šátek, pane markýzi!

ORTENSIA, DEIANIRA

Je moc pěkný!

MARKÝZ

(k Mirandolině)

Ach, co mu říkáte?

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA

Je pěkný, moc pěkný.

MARKÝZ

Je pěkný. Mám dobrý vkus?

MIRANDOLINA

Ano, máte výtečný vkus.

ORTENSIA, DEIANIRA

Je skvělý.

MARKÝZ

(k Ortensii)

Viděly jste snad krásnější šátek?

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA

Ó, je skvostný, moc se mi líbí.

MARKÝZ

(k Deianiře)

Tenhle je z Londýna.

(pečlivě složí šátek)

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA

Líbí se mi, moc se mi líbí.

ORTENSIA

(pro sebe)

A neřekne: jsem vám k službám.

MARKÝZ

(k Mirandolině)

Tumáte. Daruji vám ho!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

MIRANDOLINA

Ó, excelence... odpusťte...

MARKÝZ

Dám vám ho.

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

MIRANDOLINA

Ale já ho nechci.

MARKÝZ

Chcete mě rozčílit?

MIRANDOLINA

Dobrá, vezmu si ho, vezmu si ho!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó, to se povedlo, to se to povedlo!

ORTENSIA

(k markýzovi)

Jste velkorysý kavalír.

MIRANDOLINA

Jste skvělý!

MARKÝZ

To jsem byl vždycky.

DEIANIRA

Kéž bych měla ještě jeden.

MIRANDOLINA, ORTENSIA

(k Deianiře)

Výborně! Bravo!

MARKÝZ

Bude to těžké, ale uvidíme. Ó, mé milé dámy! Ze srdce rád vám posloužím.

ORTENSIA, DEIANIRA

Drahý pane markýzi, máme tu jen vás.

MIRANDOLINA

Pane markýzi, jen se bavte, mně to jen těší. Drahý, drahý pane!

ORTENSIA, DEIANIRA

Pane markýzi, náš drahý, předrahý, máme tu jen vás, drahý,
předrahý!

MARKÝZ

Ó, mé milé dámy! Ze srdce rád vám vyhovím. Mé drahé, předrahé!
(*přichází hrabě*)

HRABĚ

Mirandolino!

MARKÝZ

(*pro sebe*)
Zatracený! Ten zatracený!

HRABĚ

(*k dámám*)
Pokorně se klaním.

MARKÝZ

(*tiše k Mirandolině*)
Hej! Ukažte hraběti šátek.

MIRANDOLINA

(*ukazuje hraběti šátek*)
Podívejte, pane hrabě, takový pěkný dárek!

(*Ortensia a Deianira pozorují scénu a tiše si povídají*)

ORTENSIA, DEIANIRA

(*pro sebe*)
Hrabě!

HRABĚ

Bravo, bravo!

MARKÝZ

To nic. Maličkost. Schovejte ho. Taková maličkost.

HRABĚ

(*k Mirandolině*)
Podívejte: takový drobný diamantový klenot.

MIRANDOLINA

Je dost pěkný. Dost pěkný.

ORTENSIA, DEIANIRA

Je nádherný!

MIRANDOLINA

Nádherný!

ORTENSIA, DEIANIRA

Opravdu krásný!

MIRANDOLINA

Krásný!

ORTENSIA, DEIANIRA

Opravdu krásný!

HRABĚ

Opravdu krásný!

MARKÝZ

Zatracený hrabě!

HRABĚ

(*k Mirandolině*)
Tady ho máte, je váš!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

MIRANDOLINA

Nevezmu si ho...

MARKÝZ

Čert ho vem!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

HRABĚ

To mi přece neuděláte!

MIRANDOLINA

Nevezmu si ho!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ

Ó!

MARKÝZ

K čertu!

MIRANDOLINA

Rozhodně ne.

HRABĚ

To mi neuděláte... Ó!

ORTENSIA, DEIANIRA, MARKÝZ

Ó!

MIRANDOLINA

Ne, ne! Vezmu si ho, abych vás neotrávila. Vezmu si ho, vezmu!

Drahý, drahý pane!

ORTENSIA, DEIANIRA

Hrabě, pane hrabě, drahý, předrahý! Drahý, máme jen vás, drahý, předrahý!

HRABĚ

Ó, drahá Mirandolino! Drahá Mirandolino, drahá, předrahá.

MARKÝZ

Ó, ten zatracený hrabě! Ó, drahý, předrahý!

Interludium

Druhá scéna

Rytířův pokoj. Stůj je prostřen k obědu. Kolem stolu židle. Rytíř a jeho sluha, pak Fabrizio. Rytíř přechází po místnosti s knihou v ruce. Fabrizio přinese polévku a dá ji na stůl.

FABRIZIO

(ke sluhovi)

Řekněte svému pánovi, že polévka je na stole.

SLUHA

(k Fabrizioovi)

Můžete mu to říct sám.

FABRIZIO

Ano, ale je tak zvláštní...

SLUHA

Ale není zlý. Nesnáší ženy.

FABRIZIO

Hlupáček!

(odejde)

SLUHA

(k rytířovi)

Velectěný, jak poručíte, je prostřeno.

RYTÍŘ

Zdá se mi, že dnes jíme dříve než obvykle.

SLUHA

Paní si přála, abychom nejprve vyhověli vaší excelenci.

RYTÍŘ

(dá se do jídla, ke sluhovi)

To mě těší!

SLUHA

To je velmi zdvořilá paní.

RYTÍŘ

(otočí se k němu)

Líbí se ti, že?

Chudáček!

RYTÍŘ

Proboha! Ta okouzlí každého. Bylo by směšné, kdyby se jí to podařilo i u mne. No tak, zítra jedu do Livorna.

(Sluha nese vařené maso a další chod.)

A co je tohle? Omáčka!

(ochutná ji)

Je báječná. Výtečná! Nalij mi.

SLUHA

Prosím!

RYTÍŘ

Zavazuje si mne čím dál víc. Pověz jí, že mi chutná a že jí děkuji.

Hned! Jdi jí to říct hned!

SLUHA

(pro sebe)

To je zázrak! Posílá ženě poklonu!

(odejde)

RYTÍŘ

A pak, nedá se jí upřít, že je laskavá. Nejvíc si u ní ale cením upřímnosti. Ta upřímnost je skutečně krásná! Proč nemohu ženy ani vidět? Protože jsou falešné, lhářky a pochlebnice. Ale ta nádherná upřímnost...

Třetí scéna

MIRANDOLINA

Dovolíte? Dopřejte mi tu čest, že vás vlastníma rukama obslužím u stolu.

RYTÍŘ

To ale není vaše práce.

MIRANDOLINA

Ale ano!

RYTÍŘ

Ne, ne, ne!

MIRANDOLINA

Ó, pane, kdo asi jsem? Jsem služebnice, ano, ano.

RYTÍŘ

Ne, ne, ne!

(pro sebe)

Ta pokora!

MIRANDOLINA

Ten gulášek jsem udělala vlastnoručně.

RYTÍŘ

(k Mirandolině)

Jestli jste ho dělala sama, bude dobrý.

MIRANDOLINA

Ó, jste příliš laskav, pane, příliš laskav.

RYTÍŘ

(pro sebe)

Zítra jedu do Livorna.

(k Mirandolině)

Jestli máte práci...

MIRANDOLINA

Ale to nic, pane, těší mě, když mi povíte, jestli vám chutnalo.

RYTÍŘ

Rád! Hned to bude!

(ochutná jídlo)

Dobré, výtečné. Chutné!

RYTÍŘ

(ke sluhovi, dost naléhavě)

Nalij mi.

MIRANDOLINA

To chce něco dobrého!

RYTÍŘ

(ke sluhovi)

Nalij mi burgundské.

MIRANDOLINA

Výborně. Ó, burgundské je skvělé.

RYTÍŘ

(popuzeně)

Co znamená to vzdychání?

MIRANDOLINA

Ó, pane rytíři...

RYTÍŘ

Na vaše zdraví.

(napije se)

MIRANDOLINA

Děkuji vám, to je pro mne příliš velká pocta! Burgundské víno je přímo moje vášeň!

RYTÍŘ

(nabízí jí víno)

Chcete-li, chovejte se tady jako doma.

MIRANDOLINA

Ó, děkuji, děkuji, pane. Takové počty si já nezasloužím.

RYTÍŘ

(ke sluhovi)

Přines ještě jeden pohár.

MIRANDOLINA

Ne, ne, když dovolíte, vezmu si tenhle.

(vezme si rytířův pohár)

Vypiju vám vaši krásu.

(sluha dá na podnos další pohár)

RYTÍŘ

(nalévá víno)

Ó, to je mrška!

RYTÍŘ

Vy nemáte pohodlí. Neposedíte se?

MIRANDOLINA

Ó, toho nejsem hodna, pane.

RYTÍŘ

Ale no tak! Jsme tu sami.

(ke sluhovi)

Přines židli.

MIRANDOLINA

Abych vám neodporovala.

(posadí se)

RYTÍŘ

(ke sluhovi, tiše)

Poslyš, nikomu neříkej, že paní seděla u mého stolu. Jasně?

SLUHA

Spolehněte se!

(pro sebe)

Tahle novota mě překvapuje.

MIRANDOLINA

Na zdraví všeho toho, co těší pana rytíře.

RYTÍŘ

Děkuji vám, laskavá paní. Poslyšte...

(ohlédne se na sluhu, šeptá jí do ucha)

Já bych nerad, abyste mě změnila.

MIRANDOLINA

Já? Pane? A jak?

RYTÍŘ

(ke sluhovi)

Jdi pryč. Nech mi uvařit několik vajec.

SLUHA

Jak si je přejete.

RYTÍŘ

Jak chceš, hoď sebou.

SLUHA
(pro sebe)
Chápu.

RYTÍŘ
Pryč!

SLUHA
Pán se rozpaluje.
(odejde)

RYTÍŘ
Mirandolino, vy jste velmi slušná mladá dáma.

MIRANDOLINA
Ó, pane, vy se mnou žertujete! Vy jen žertujete, pane!

RYTÍŘ
Poslyšte. Chci vám říct pravdu, skutečně pravdu!

MIRANDOLINA
Tosi ráda poslechnu.

RYTÍŘ
Vy jste první žena na světě, se kterou se rád bavím.

MIRANDOLINA
(pro sebe)
Za chvíli roztaje.
(k rytířovi)
Něco vám povím, pane rytíři. Taková sympatie, podobná náklonnost se vyskytne i u osob, které se neznají....

RYTÍŘ
Obávám se, že mě chcete připravit o můj klid.

MIRANDOLINA
Pane! Vy, takový moudrý muž! Přece nebudete trpět slabostí jiných.
Pane rytíři, nalijte mi, prosím ještě kapku burgundského.

RYTÍŘ
Ach, už dost...

RYTÍŘ
Prosím!

MIRANDOLINA
(svůdně)
Pane rytíři...

RYTÍŘ
Co je?

MIRANDOLINA
Připijme si! Na zdraví!
(přituknou si)
Ať žijí dobří přátelé.

RYTÍŘ
Ať žijí! Na zdraví! Ať žijí!

MIRANDOLINA
Ať žijí! Na zdraví! Ať žijí!

RYTÍŘ, MIRANDOLINA
Ať žijí, ať žijí!

(přichází markýz)

Čtvrtá scéna

Markýz a předešlí.

MARKÝZ
Ať žije, ať žije, ať žije! A kdo má žít?

RYTÍŘ
(zarazí se)
Jakže!

MARKÝZ
Omlouvám se.

MIRANDOLINA

(chce odejít)

Klaním se, rytíři.

RYTÍŘ

(k Mirandolině)

Zůstaňte.

MARKÝZ

Promiň, příteli...

RYTÍŘ

Zůstaňte!

MARKÝZ

Myslel jsem, že jste tu sám.

RYTÍŘ

(pro sebe)

Zatracený chlap!

MIRANDOLINA

Já půjdu.

(vstává)

RYTÍŘ

(k Mirandolině)

Udělejte mi tu laskavost a zůstaňte ještě chvíli.

MARKÝZ

Ha! Co to říkáte? Naše paní? Není to mistrovský kus?

(k Mirandolině)

Viděl rytíř ten šátek?

MIRANDOLINA

(vstává)

Omlouvám se!

RYTÍŘ

Zůstaňte ještě, povídám!

MARKÝZ

No tak, zůstaňte!

RYTÍŘ

(zmateně)

Ještě sklenku burgundského?

MARKÝZ

Tohle je burgundské?

MIRANDOLINA

Pane...

(vstává)

RYTÍŘ

(podá Mirandolině pohár)

Tumáte!

MARKÝZ

Mohl bych ochutnat?

RYTÍŘ

(volá)

Hej!

SLUHA

Tady jsou vajíčka.

RYTÍŘ

Už nic jiného nechci.

MARKÝZ

Co to je za jídlo?

SLUHA, RYTÍŘ

Vejce!

MARKÝZ

Nemám je rád!

MIRANDOLINA

Jestli pan rytíř dovolí, ochutnejte ten gulášek, sama jsem ho uvařila.

MARKÝZ

Ó, jistě. Hej, podej židli.

RYTÍŘ

No tak, přines mu příbor.

RYTÍŘ

(tiše k Mirandolině)

Markýz bude žárlit, že sedíte vedle mne!

MIRANDOLINA

(tiše k rytířovi)

Ó, to je jedno!

MARKÝZ

To je něco, takový gulášek!

MIRANDOLINA

(k markýzovi)

Děkuji!

RYTÍŘ

(k Mirandolině)

Vy nesnášíte muže?

MIRANDOLINA

(k rytířovi)

Tak jako on je nepřitelem všech žen?

MARKÝZ

To je vůně!

MIRANDOLINA

(k markýzovi)

Děkuji!

(k rytířovi)

Pohrdáte ženami!

MARKÝZ

Ó, to je vůně!

MIRANDOLINA

(k markýzovi)

Děkuji!

RYTÍŘ

(k Mirandolině)

Vaší chloubou je, že přesvědčíte každého muže.

MIRANDOLINA

(svůdně, k rytířovi)

Všechny ne.

RYTÍŘ

Ale ano, všechny!

MIRANDOLINA

Všechny ne! To ne!

RYTÍŘ

Všechny, ano! Všechny!

MARKÝZ

Příteli! Na vaše zdraví. Milý rytíři, já jsem do ní zamilovaný až po uši!

RYTÍŘ

(pro sebe)

Už mne začíná štvát.

MARKÝZ

A žárlím na ni jako zvíře! Vy jste nikdy nepoznal lásku k ženě!

Nechám ji tu u vás, protože vás znám.

(odejde)

RYTÍŘ

Chudák markýz se zbláznil A to všechno kvůli vám.

MIRANDOLINA

Jsem snad z těch, kvůli kterým se muži zblázní?

RYTÍŘ

(rozrušeně)

Ano...

MIRANDOLINA

(vstane)

Pane rytíři... s dovolením...

RYTÍŘ

Zůstaňte ještě.

MIRANDOLINA

Promiňte, ale já neblázním muže.

(chce odejít)

RYTÍŘ

(pánovitě)

Zůstaňte, povídám.

MIRANDOLINA

(hrdě se otočí)

Co ode mne žádáte?

RYTÍŘ

(zmateně)

Nic. Dáme si ještě pohár burgundského.

MIRANDOLINA

No tak, pane, honem, ať mohu jít.

RYTÍŘ

Posadte se!

MIRANDOLINA

Ne!

RYTÍŘ

(něžně jí podá pohár)

Prosím!

MIRANDOLINA

Pronesu připitek, který mě naučila moje babička. Ať žije Bakchus, ať žije Amor, oba nám přinášejí útěchu. Jeden prochází hrdlem, ten druhý jde očima přímo do srdce. Piju víno, očima pak... Dělán to, co vy.

MIRANDOLINA, RYTÍŘ

Ať žije Bakchus, ať žije Amor, oba nám přinášejí útěchu. Jeden prochází hrdlem, ten druhý jde očima přímo do srdce. Piju víno, očima pak... Dělán to, co vy.

(odejdou)

Pátá scéna

Rytíř a sluha.

RYTÍŘ

Bravo! Je skvělá! Poslyšte! Ta uličnice! Utekla. Prchla a nechala mě tu se stovkou čertů, kteří se mnou šijí.

(přichází sluha)

SLUHA

Poroučíte přinést ovoce?

RYTÍŘ

Jdi k čertu.

(sluha odejde)

Piju víno, očima pak... Dělán to, co vy. Co to je za záhadný přípitek? Ty jsi ale! Já tě znám! Chceš mě přemoci, chceš mě zničit. Ale dělá to tak půvabně! Umí se tak pěkně vlichotit. To ty, ďáble, mi ji nabízíš? Ne, ne! Zítra pojedu do Livorna! Ale když budu čekat do zítřka, kde je psáno, že mě nezničí? Musím se rozhodnout, jako muž!

(přichází sluha)

SLUHA

Pane!

RYTÍŘ

Ihned přines můj účet!

SLUHA

Snad nechcete odjet?

RYTÍŘ

Ano, pojedu do Livorna!

SLUHA

Ó, to mě moc mrzí.

RYTÍŘ

lhned, honem! A přece je to tak. Mrzí mě – a to zatím neznám – že mám odtud odjet! Ano, dámy, pořád o vás budu mluvit špatně. Vždyť vy nám ubližujete, ve chvíli, kdy nám chcete prospívat! Ale já odjedu! Přemohu tu neznámou sílu!

Šestá scéna

MIRANDOLINA

(smutně)

Pane! Pane!

RYTÍŘ

Co je, Mirandolino?

MIRANDOLINA

(stojí v pozadí)

Promiňte...

RYTÍŘ

Pojďte dál.

MIRANDOLINA

(smutně)

Vyžádal jste si účet, tak vám jdu vyhovět. Tady je!
(podává mu účet a zástěrou si otře oči)

RYTÍŘ

Co je vám, Mirandolino! Vy pláčete?

MIRANDOLINA

To nic, pane, to nic. Kouř se mi dostal do očí.

RYTÍŘ

Kouř do očí? Hm, tak dost! Dáte mi účet?
(čte)

MIRANDOLINA

(přikryje si tvář, naznačuje, že pláče)

Ach! Nevím, jestli to je od kouře.

(naznačuje, že stěží zadržuje pláč)

RYTÍŘ

Co je vám? Tak co je vám?

MIRANDOLINA

Ach!

RYTÍŘ

Poslyšte!

MIRANDOLINA

Ach!

RYTÍŘ

Mirandolino!

MIRANDOLINA

Ach, ach!

RYTÍŘ

(pro sebe)

Ach jo, jestli hned neodjedu...

(k Mirandolině)

Poslyšte!

MIRANDOLINA

Ach!

RYTÍŘ

Smilujte se nade mnou!

(Mirandolina padne jako v mdlobách na židli)

RYTÍŘ

Ach jo! Mirandolino! Omdlela! Aby tak byla do mně zamilovaná?
Ale tak rychle? A proč ne? Copak já nejsem zamilovaný do ní?
Má drahá! Já... být drahý ženě? Ó, tys tak krásná! Chudinko! Bůh
ti žehnej! Kdo to tam je? Je tu někdo? Honem! Tak honem!
(odejde)

MIRANDOLINA

Tak a už podlehl. Máme tolik zbraní, s nimiž můžeme přemoci muže.
A když se brání, pak je naprosto jistá mdloba. Vrať se! Vrať se!
(padne jako předtím)

RYTÍŘ

Tady jsem! Tady!

(vrátí se a přinese vodu)

Tady jsem! Tady! Ach, odvahu! Odvahu! Drahá! Má drahá! Jsem tady!

Nikam nepojedu!

(přichází sluha s mečem a kloboukem)

SLUHA

Tady je váš meč a klobouk.

RYTÍŘ

Jdi pryč!

SLUHA

Kufry...

RYTÍŘ

Jdi pryč, zatraceně!

SLUHA

Mirandolino! Mirandolino!

RYTÍŘ

Jdi! Nebo tě praštím. Drahá, má drahá! Otevřete oči.

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, SLUHA, MARKÝZ

Ó, Mirandolina... omdlela!

RYTÍŘ

Jděte všichni k čertu!

MIRANDOLINA

Ach...!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, SLUHA, MARKÝZ, RYTÍŘ

Mirandolino!

HRABĚ

Bravo, ten pán se nemůže na ženu ani podívat. Bravo!

ORTENSIA, DEIANIRA, SLUHA, MARKÝZ

Bravo, bravo!

MARKÝZ

Bravo, ten pán se nemůže na ženu ani podívat.

ORTENSIA, DEIANIRA:

Ženy, ženy, ženy!

HRABĚ, SLUHA, MARKÝZ

Ha, ha, ha, ženy, ženy, ha, ha, ha, ženy, ženy!

MIRANDOLINA

Ženy, ženy, ženy!

RYTÍŘ

Taková drzost!

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA, MARKÝZ

Podlehl jste! Ha, ha, ha! Podlehl!

HRABĚ, SLUHA

Ha, ha, ha! Podlehl! Ha, ha, ha!

RYTÍŘ

Taková drzost! Jděte všichni k čertu!

(hodí vázu na zem a rozezleně odejde)

ORTENSIA, DEIANIRA, MARKÝZ

Podlehl jste, podlehl, podlehl!

HRABĚ, SLUHA

Ha, ha, ha! Podlehl! Ha, ha, ha!

(všichni odejdou, zůstane jen Mirandolina)

MIRANDOLINA

A je to! Jeho srdce plane, plápolá!

ORTENSIA, DEIANIRA, SLUHA, HRABĚ, MARKÝZ (za scénou)

Ha, ha, ha, ha!

MIRANDOLINA

Ať žije Bakchus, ať žije Amor, oba nám přinášejí útěchu. Jeden prochází hrdlem, ten druhý jde očima přímo do srdce. Piju víno, očima pak... Dělán to, co vy.

ORTENSIA, DEIANIRA, MARKÝZ (za scénou)
Ó, to je blázen, to je blázen!

HRABĚ, FABRIZIO, SLUHA (za scénou)
Ha, ha, ha! Ó, to je blázen, to je blázen!

TŘETÍ JEDNÁNÍ

První scéna

Mirandolinin pokoj se stolem a prádlem připraveným na žehlení.

Mirandolina, pak Fabrizio.

MIRANDOLINA

Konec zábavy. Teď se musím postarat o své záležitosti. Hej, Fabrizio, buďte tak laskav, podejte mi rozpálenou žehličku.

FABRIZIO

(vážně, na odchodu)

Ano, paní.

MIRANDOLINA

Počkejte. Poslyšte, nemusíte mi takhle sloužit, ale já vím, že pro mne to uděláte rád a já...Tak dost, víc už neřeknu!

FABRIZIO

Já bych vám donesl... třeba vodu v dlaních. Ale vidím, že je po všem veta.

MIRANDOLINA

Proč?

FABRIZIO

Proč? Když vám se tak líbí šlechtici. S chudáky se nezahazujete.

MIRANDOLINA

To je ale blážínek! Kéž bych mu mohla říct všechno! Tak běžte! Přineste mi žehličku.

FABRIZIO

(odchází)

Už jdu!

MIRANDOLINA

(předstírá, že mluví pro sebe, ale tak, aby ji slyšel)

Ti muži! Čím víc je má člověk rád, tím je to horší.

FABRIZIO

(láskyplně, vrací se zpět)

Co jste to řekla?

MIRANDOLINA

Jen jděte! Přinesete mi tu žehličku?

FABRIZIO

Ale jistě! Už ji nesu. Už ji nesu!

(pro sebe)

Tak nevím... Napřed mi dá naději a pak mne zase odmítne.

Já už zkrátka nevím...

(odejde)

MIRANDOLINA

Blážínek!

(přichází sluha)

SLUHA

Paní!

MIRANDOLINA

Příteli?

SLUHA

Můj pán se dává ptát, jak se máte!

MIRANDOLINA

Dobře!

SLUHA

Máte se dobře! Výborně!

MIRANDOLINA

Výborně! Skvěle!

SLUHA

Máte si prý dát trochu téhle pálenky...

(podává jí zlatou lahvičku)

MIRANDOLINA

Ó!

SLUHA

...udělá vám moc dobře!

MIRANDOLINA, SLUHA

Udělá vám dobře! Udělá vám moc dobře!

SLUHA

Ta lahvička je vaše.

MIRANDOLINA

Jak, moje?

SLUHA

Je vaše!

MIRANDOLINA

Je zlatá?

SLUHA

Ano, je zlatá.

MIRANDOLINA

Přímo pro mne?

SLUHA

Pro vás, ale ani muk...

MIRANDOLINA, SLUHA

Ani muk, ani muk!

MIRANDOLINA

Tumáte. Vraťte mu tu lahvičku, nechci ji!

SLUHA

Ale no tak!

MIRANDOLINA

Nemluvte! Tumáte!

(dá mu lahvičku)

SLUHA

(pro sebe)

To je ženská! Odmítne dvanáct zlatáků!

(odejde)

MIRANDOLINA

Už je naměkko, hotový, přímo rozvařený!

(přichází Fabrizio, zdrženlivý, nese žehličku)

FABRIZIO

Tady je žehlička.

MIRANDOLINA

Je pěkně nahřátá?

FABRIZIO

Ano, paní, je horká! Tady pan rytíř posílá vzkazy a dárky. Řekl mi to sluha.

MIRANDOLINA

Ano, pane, poslal mi zlatou lahvičku a já mu ji vrátila.

FABRIZIO

Proč?

MIRANDOLINA

Protože... ji nechci.

FABRIZIO

Drahá Mirandolino, slitujte se nad mnou.

MIRANDOLINA

No tak, jděte, nechte mě žehlit.

FABRIZIO

Drahá! Má drahá!

MIRANDOLINA

Nechte toho!

FABRIZIO

Drahá!

MIRANDOLINA

Že se rozzuřím! Připravte mi další žehličku!

FABRIZIO

Už běžím!

MIRANDOLINA

Že se rozzuřím!

FABRIZIO

(pro sebe)

Je tvrdohlavá, ale mám ji rád.

(odejde)

Druhá scéna

(přichází rytíř)

RYTÍŘ

(pro sebe)

Tady je. Nechtěl jsem k ní jít, to sám ďábel mě sem zatáhl!

MIRANDOLINA

(zahlédne ho koutkem oka, dál žehlí)

Tady ho máme!

RYTÍŘ

Mirandolino... jak se máte?

MIRANDOLINA

(žehlí dál a ani se na něj nepodívá)

Mám se dobře.

RYTÍŘ

Proč jste odmítla mou lahvičku?

MIRANDOLINA

(pohlédne na něj, ale dál žehlí)

A k čemu by mi podle vás byla? Ta žehlička není dost horká.

(hlasitě dozadu)

Fabrizio! Přineste mi jinou rozpálenou žehličku.

RYTÍŘ

Prosím vás, vezměte si tuhle lahvičku.

MIRANDOLINA

Ne!

(pohrdavě, dál žehlí)

Já dárky neberu!

RYTÍŘ

Ale od hraběte jste si je vzala...

MIRANDOLINA

(žehlí)

To jsem musela! Abych ho nenaštvala.

RYTÍŘ

A mně byste tu urážku dopřála?

MIRANDOLINA

Copak vám záleží na tom, jestli vás žena znechutí? Vždyť vy ženské nemůžete ani vidět.

RYTÍŘ

Mirandolino! Teď už to nemohu říci. To je zázrak, způsobený vaší krásou, vaším půvabem!

MIRANDOLINA

(hlasitě se směje a zuřivě žehlí)

Ha, ha, ha, ha.

RYTÍŘ

Vy se smějete?

MIRANDOLINA

Děláte si ze mně legraci! Děláte si legraci!

RYTÍŘ

Á, já že si z vás dělám legraci! No tak, vezměte si tu lahvičku!

MIRANDOLINA

(zuřivě žehlí)

Fabrizio, žehličku!

RYTÍŘ

(rozčileně)

Vezmete si ji nebo ne?

MIRANDOLINA

To je spěchu!

(vezme lahvičku a pohrdavě ji hodí do košíku s prádlem)

MIRANDOLINA

Fabrizio!

(přichází Fabrizio)

FABRIZIO

(když spatří rytíře, přepadne ho žárlivost)

Tady jsem!

MIRANDOLINA

(vezme si od něj žehličku)

Je dost rozpálená?

FABRIZIO

(zdrženlivě)

Ano, paní.

MIRANDOLINA

(k Fabriziovi, láskyplně)

Copak? Připadáte mi rozrušený.

FABRIZIO

To nic, paní.

MIRANDOLINA

Není vám dobře?

FABRIZIO

Podějte mi tu druhou žehličku, jestli ji chcete ještě nahřát.

MIRANDOLINA

(stále láskyplně)

Mám-li říct pravdu, myslím, že vám není dobře.

RYTÍŘ

No tak, dejte mu tu žehličku! Ať už jde po svých!

MIRANDOLINA

(k rytířovi)

Mám ho ráda, víte? Je to můj oblíbený sluha.

FABRIZIO

(něžně)

Paní!

RYTÍŘ

(pro sebe, zuří)

Už to nesnesu.

MIRANDOLINA

(podá Fabriziovi žehličku)

Tady je, drahý, rozpalte ji!

FABRIZIO

(láskyplně)

Paní, moje paní...

MIRANDOLINA

(vyžene ho)

Tak běžte, honem, honem.

(Fabrizio odejde)

RYTÍŘ

Takové ohledy, paní! Takové ohledy k vlastnímu sluhovi!

MIRANDOLINA

No a co..

RYTÍŘ

Je to jen číšník!

MIRANDOLINA

A co já s tím?

RYTÍŘ

Číšník!

MIRANDOLINA

Co tím chcete říct?

RYTÍŘ

Velké ohledy, velké ohledy máte k číšníkovi!

MIRANDOLINA

Co tím chcete říct?

RYTÍŘ

Je vidět, že vás okouzlit.

RYTÍŘ

Vy si zasloužíte, aby vás miloval král.

MIRANDOLINA

(žehlí)

Srdcový nebo pikový?

RYTÍŘ

Mluvím vážně, nedělejte si legraci!

MIRANDOLINA

(žehlí)

Jen mluvte, já vás poslouchám.

RYTÍŘ

Nemohla byste na chvíli přestat žehlit?

MIRANDOLINA

Ach odpusťte! Promiňte! Do zítřka musím mít tohle prádlo připravené.

RYTÍŘ

Přestaňte mě trápit. Obdivuji vás. Miluji vás.

MIRANDOLINA

(jak rychle žehlí, spadne jí podložka pod žehličku)

Ano, pane, to vyřídíme.

RYTÍŘ

(sebere z podlahy podložku a podá ji Mirandolině)

Au! Věšte mi...

MIRANDOLINA

Nenamáhejte se! Jen se nenamáhejte!

RYTÍŘ

Už nemohu dál.

MIRANDOLINA

Je vám špatně?

RYTÍŘ

Asi omdlím.

(pohrdavě mu hodí lahvičku)

MIRANDOLINA

Tumáte!

RYTÍŘ

Věřte mi, miluji vás, miluji vás, miluji!

(chce ji vzít za ruku, ale ona ho popálí žehličkou)

Auvajs!

MIRANDOLINA

Odpusťte!

RYTÍŘ

Ale to nic! Zasáhla jste mě mnohem víc.

MIRANDOLINA

Kam, pane?

RYTÍŘ

Do srdce.

MIRANDOLINA

Do srdce?

(se smíchem volá)

Fabrizio!

RYTÍŘ

Proboha, nevolejte ho.

MIRANDOLINA

Ale já potřebuji další žehličku.

RYTÍŘ

Počkejte...

MIRANDOLINA

Hej, Fabrizio!

RYTÍŘ

Nebi přísahám, že jestli sem přijde, rozbiju mu hlavu.

MIRANDOLINA

Ó, to je dobré!

RYTÍŘ

Prosím vás, zavolejte někoho jiného. Já ho nemohu ani vidět.

MIRANDOLINA

Zdá se, že si dovolujete až moc, pane rytíři. Zašel jste až příliš daleko, až příliš daleko. Já teď musím jít do kuchyně. To je zvláštní záležitost. To je zvláštní věc, tohleto.

RYTÍŘ

Slitujte se, jsem z toho bez sebe, slitujte se. Ach ne, ach ne, moje drahá! Stůjte! Nechodte pryč! Přiznávám, že na něj žárím.

MIRANDOLINA

(pro sebe)

Chodí za mnou jako pejsek.

RYTÍŘ

Poprvé v životě vidím, co je to láska.

MIRANDOLINA

Co je to láska! Muž, který dnes ráno nemohl ženy ani vidět, se teď dožaduje lásky a slitování? Ne! Tomu nevěřím! To není možné, nevěřím tomu. Ne, ne, ne!

RYTÍŘ

Ale ano! Je to pravda, je to tak! Tohle je poprvé! Vyslechněte mě! Slyšíte! Tohle je poprvé, kdy poznávám, co je to láska.

(Mirandolina odejde)

RYTÍŘ

Zatracená chvíle, kdy jsem se na ni poprvé podíval! Spadl jsem do pasti a z té se nedostanu.

(odejde)

Třetí scéna

MARKÝZ

(pro sebe)

Zatraceně!

HRABĚ

(pro sebe)

Zatraceně!

ORTENSIA

(pro sebe)

Pan markýz!

DEIANIRA

(pro sebe)

Pan markýz!

HRABĚ

(pro sebe)

Pan markýz!

HRABĚ

Co říkáte té skvělé novince, dámy?

ORTENSIA

Jaké novince!

DEIANIRA

Jaké novince!

MARKÝZ

Jaké novince?

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ

Rytíř, odpůrce žen, se zamiloval do Mirandoliny.

VŠICHNI

Tolik ženami pohrdal!

MARKÝZ

Bravo! Bravo!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ

Tiše, tiše!

VŠICHNI

Ať trpí a zhyne za trest, že byl tak nestoudný! Tiše, tiše!

HRABĚ

Mirandolina mu věnovala takovou pozornost!

MARKÝZ

Kdyby to byla pravda... ale tak to nemůže být.

HRABĚ

Proč ne? Copak jste ji sám neviděl sedět u jeho stolu?

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

HRABĚ, MARKÝZ

Ano!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

HRABĚ, MARKÝZ

Ano!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

HRABĚ

Dostal zvláštní ložní prádlo.

ORTENSIA, DEIANIRA

Ha, ha!

MARKÝZ
Ó!

HRABĚ
Sama ho obsluhovala u stolu...

ORTENSIA, DEIANIRA
Ha, ha!

MARKÝZ
Ano, ano!

HRABĚ
Dřív než všechny ostatní.

VŠICHNI
To je pravda! Dřív než všechny ostatní!

HRABĚ
Vlastníma rukama mu připravovala jídlo.

ORTENSIA, DEIANIRA, MARKÝZ
Ano!

VŠICHNI
Vlastníma rukama! Vlastníma rukama!

MARKÝZ
Cože?

HRABĚ
A pak... ty mdloby!

MARKÝZ
Cože? Jakže? Jemu se dělají chutné gulášky a mně hnusné hovězí a suchou rýži k tomu?

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ
Jemu chutné gulášky hnusné hovězí pro vás a suchou rýži k tomu!
Jen suchou rýži! Suchou rýži!

MARKÝZ
Cože? Jemu se dělají chutné gulášky! Mně se dělají chutné gulášky a vám hnusné hovězí a suchá rýže k tomu!

HRABĚ
A co já, který se pro ni tak vydal z peněz?

MARKÝZ
Víte, co já pro ni udělal?

HRABĚ, MARKÝZ
Vidím, že to je pěkná nevděčnice!

ORTENSIA, DEIANIRA
Skutečně, je to nevděčnice!

HRABĚ
Pryč odtud!

MARKÝZ
Pryč odtud!

ORTENSIA, DEIANIRA
Pryč odtud!

HRABĚ, MARKÝZ
Okamžitě hodlám odjet z toho nechutného hostince!

VŠICHNI
Pryč z tohoto hostince, pryč odtud, pryč!

HRABĚ
Poslal jsem pryč i ty dvě herečky.

MARKÝZ
Jaké herečky?

(Ortensia a Deianira se smějí)

Cože? To nejsou dámy?

HRABĚ
Ne, ne! Jsou to komediantky!

MARKÝZ
Komediantky!

VŠICHNI
Pojďme pryč, pěkně potichoučku! Pojďme pryč z téhle hospody, pojdme pryč, pryč z té hospody, pojdme pryč!

Intermezzo

Čtvrtá scéna

MIRANDOLINA
Já ubohá! Pěkné setkání mě čeká! Musím zavřít dveře. Jestli sem pan rytíř přijde, mám smůlu!

(rytíř klepe na dveře)

Kdo to asi je?

RYTÍŘ
(za dveřemi)
Mirandolino.

MIRANDOLINA
(pro sebe)
Už je tady!

RYTÍŘ
Otevřte mi, Mirandolino.

MIRANDOLINA
(pro sebe)
Takový blázen nejsem.

RYTÍŘ
Povídám, otevřte mi!

MIRANDOLINA
Jděte laskavě do svého pokoje a počkejte tam na mě.

RYTÍŘ
(odejde)
Dobrá, už jdu.

MIRANDOLINA
(pro sebe)
Čím dál tím hůř. Fabrizio! Fabrizio!

FABRIZIO
Volala jste?

MIRANDOLINA
Pojďte sem. Fabrizio, chci se vám s něčím svěřit.

FABRIZIO
Svěřit se?

MIRANDOLINA
Svěřit. Svěřit se! Tady mě máte!

MIRANDOLINA
Chci vám říct, že mi rytíř vyznal lásku.

FABRIZIO
Hm, toho jsem si všiml.

MIRANDOLINA
Ano? Vy jste si toho všiml?

FABRIZIO
Ano!

MIRANDOLINA
Po pravdě řečeno, já si toho nevšimla. Nikdy jsem si toho nevšimla.

FABRIZIO
Vy jste si toho nikdy nevšimla! To jste tedy naivní! Nevšimla jste si, jak se na vás šklebil, když jste žehlila? Jak na mně žárlil?

MIRANDOLINA
Ne, nevšimla jsem si toho! Já nejednám s postranními úmysly.

FABRIZIO
Chudinko!

MIRANDOLINA
Beru věci bez předsudků.

FABRIZIO
Chudinko!

MIRANDOLINA
Ale ano! Tak dost! Teď jste mi řekl pár věcí, Fabrizio, že se musí červenat.

FABRIZIO
Vidíte! To znamená, že jste osamělá mladá žena.

MIRANDOLINA
Ano!

FABRIZIO
Bez otce...

MIRANDOLINA
Ano!

FABRIZIO
Bez matky...

MIRANDOLINA
Ano!

FABRIZIO
Nemáte nikoho.

MIRANDOLINA
Nikoho.

MIRANDOLINA, FABRIZIO
Ani otce, ani matku, nikoho.

MIRANDOLINA
Vím, co tím chcete říct!

MIRANDOLINA, FABRIZIO
Chtěl/a jsem se vdát/oženit.

MIRANDOLINA
Ano!

FABRIZIO
Věřte mi, že nelžu!

Pátá scéna

Rytíř a předešlí.

MIRANDOLINA, FABRIZIO
(hlasitě u dveří)
Kdo to klepe?

RYTÍŘ
(zvenčí)
Otevřte mi!
(klepe na dveře)

MIRANDOLINA, FABRIZIO
Co chcete?

RYTÍŘ
Otevřete mi!

MIRANDOLINA
(k Fabriziovi)
Počkejte, než odejdu.

FABRIZIO
Čeho se bojíte?

MIRANDOLINA
Drahý Fabrizio, já nevím...

RYTÍŘ
Otevřete mi!

MIRANDOLINA

Bojím se o svou čest.

RYTÍŘ

(klepe)

Otevřete mi!

FABRIZIO

Nebojte se, ubráním vás.

(Mirandolina odejde)

RYTÍŘ

Otevřete mi, proboha!

FABRIZIO

Čert tě vem!

(rytíř klepe na dveře)

FABRIZIO

K čertu!

HRABĚ

(ve dveřích)

Co se děje?

MARKÝZ

(ve dveřích)

Co to je za hluk?

FABRIZIO

(tiše, aby to rytíř neslyšel)

Rytíř chce vyrazit tyhle dveře.

MARKÝZ

Jdeme pryč.

HRABĚ

Otevřete mu!

FABRIZIO

Otevřu, ale prosím vás...

MARKÝZ

Raději pryč, než se něco semele...

HRABĚ

Otevřete mu!

(Fabrizio otevře, vstoupí rytíř)

RYTÍŘ

Proboha! Kde je?

FABRIZIO

Koho hledáte, pane?

RYTÍŘ

Mirandolinu. Kde je?

FABRIZIO

To já nevím!

RYTÍŘ

Ta mrcha, já ji najdu.

(vyběhne a objeví hrabětě a markýze)

Ohó!

FABRIZIO

Co chcete od mé paní?

RYTÍŘ

Pryč, ty lumpe, než tě zmlátím.

FABRIZIO

Já se vám dívám...

RYTÍŘ

Vypadni! Darebáku! Mazej!

FABRIZIO

Zatraceně! Zatraceně!

HRABĚ

Jděte pryč! Pryč!

MARKÝZ

Pryč! Jděte pryč! Pryč!

FABRIZIO

Zatraceně! Mám chuť se na něj vrhnout!

RYTÍŘ

Ta potvora!

MARKÝZ

(tiše k hraběti)

Co mu sakra je?

HRABĚ

(k markýzovi)

Copak to nevidíte? Zamiloval se do Mirandoliny.

HRABĚ

(k rytířovi)

Vím, proč tady tak vyvádíte.

RYTÍŘ

(rozčileně, k markýzovi)

Vy víte, o čem mluvím?

MARKÝZ

Já nevím nic, přáteli.

HRABĚ

Mluvím o vás! Chtěl jste mi uloupit srdce Mirandoliny!

RYTÍŘ

(rozčileně, k markýzovi)

Já?

MARKÝZ

Nic neřeknu.

HRABĚ

Odpovězte mi!

RYTÍŘ

(k hraběti)

Jste lhář!

MARKÝZ

(pro sebe)

Jde to špatně.

HRABĚ

Já že lžu?

RYTÍŘ

(k markýzovi)

Hrabě!

HRABĚ

Já že jsem lhář?

MARKÝZ

(pro sebe)

Jde to nějak špatně.

RYTÍŘ

(k markýzovi)

Hrabě neví, co mluví.

MARKÝZ

Já se do toho nechci zaplést.

HRABĚ

Sám jste lhář!

RYTÍŘ

Ó!

MARKÝZ

(chce odejít)

Odcházím.

HRABĚ

Lháři!

RYTÍŘ
(násílím ho zadrží)
Počkejte.

MARKÝZ
Odcházím!

HRABĚ
Lháři!

RYTÍŘ
(k markýzi)
Váš meč!

MARKÝZ
Ne!

HRABĚ
Lháři!

RYTÍŘ
Dejte mi váš meč!

MARKÝZ
Ne, ne, ne!

HRABĚ
Lháři!

MARKÝZ
(k hraběti)
No tak! Drahý hrabě! Copak vám záleží na tom, že pan rytíř miluje Mirandolinu?

RYTÍŘ
Já že ji miluji? To není pravda!

HRABĚ, MARKÝZ
Ale je to pravda!

RYTÍŘ
Není to pravda! Není!

HRABĚ, MARKÝZ
A je a je!

RYTÍŘ
Dejte mi svůj meč!

MARKÝZ
Není, povídám.

RYTÍŘ
Přisahám Bohu!

RYTÍŘ
Zatracený meč! A je to.
(vytasí kord a vidí, že je zlomený)
Co to je?
(udělá výpad vůči hraběti)

HRABĚ
(staví se do obranné pozice)
Zpátky!

Šestá scéna

Přicházejí Mirandolina, Ortensia, Deianira a Fabrizio.

MIRANDOLINA
Stát, pánové! Pánové, pánové!

ORTENSIA, DEIANIRA
Zadržte!

FABRIZIO
Zadržte, pánové!

MARKÝZ
Zadržte!

RYTÍŘ
(když vidí Mirandolinu)
Zatracená ženská!

MIRANDOLINA

Zadržte vážení přátelé, stát. Ó, já ubohá!

MARKÝZ

Vidíte? To je kvůli vám.

MIRANDOLINA

Cože! Kvůli mně?

HRABĚ

Pan rytíř se do vás zamiloval.

RYTÍŘ

To není pravda!

MIRANDOLINA

Ale ne, pane hrabě, vy se mýlíte. Mohu vás ujistit, že se určitě mýlíte.

RYTÍŘ

To není pravda! Ne, ne, ne!

MIRANDOLINA

Ale jistě! Pan rytíř a zamilovaný do mne? To ne! Ne, ne, ne! To ne!

Ne! Muž, který ženy nemůže ani vidět! Já jsem přímá a upřímná.

Snažila jsem se, aby se do mne pan rytíř zamiloval...

(k rytířovi)

Je to tak, pane? Tolik jsem se snažila, ale nepodařilo se mi to.

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ

No vidíte to?

RYTÍŘ

Nemohu ani mluvit!

MIRANDOLINA

Nic! Vůbec nic!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ

Je celý zmatený!

RYTÍŘ

(k markýzovi, vztekle)

Nevíte, co říkáte.

MARKÝZ

(k rytířovi, sladce)

A ještě se na mne zlobíte.

MIRANDOLINA

Ó, pan rytíř se nikdy nezamiluje.

RYTÍŘ

Přisahám Bohu!

MIRANDOLINA

Ten se vyzná! Ví, jak jsou ženy mazané, nevěř tomu, co říkají...

RYTÍŘ

Přisahám Bohu!

MIRANDOLINA

Na slzy nedá!

RYTÍŘ

Přisahám Bohu!

MIRANDOLINA

Ne, pánové, není zamilovaný!

RYTÍŘ

Přisahám Bohu!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ale ano, to nemůže skrýt, kouká mu to z očí!

HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ

Ano, kouká mu to z očí, kouká mu to z očí!

MIRANDOLINA

Ne, ne, ne, ne!

RYTÍŘ

Ne, ne, ne, ne! Nejsem zamilovaný!

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ
Ó!

RYTÍŘ
Nejsem zamilovaný!
(*odhodí markýzův zlomený meč*)

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO
Ó!

MARKÝZ
A pořád jen já!

MIRANDOLINA
Počkejte, zdržte se ještě chvílku!

MIRANDOLINA
Drahý Fabrizio, v přítomnosti těchto kavalírů bych vám ráda dala svou ruku jako nevěsta.

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ
Ó!

RYTÍŘ
Ó! Ztracená ženská! Zasloužila bys, abych ti vyrval srdce z těla a předváděl ho všem koketám a podvodnicím! Proklínám tvou svůdnost, slzy, tvou přetvářku!
(*odejde*)

MIRANDOLINA
Díky Bohu! Odešel, už odešel, odešel, je pryč!

ORTENSIA, DEIANIRA
Díky Bohu! Odešel, už odešel! Takový blázen!

HRABĚ, MARKÝZ
Je to blázen! Odešel, už odešel Odešel, je pryč!

FABRIZIO
Je to ale blázen! Díky Bohu!

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA
Pan rytíř je blázen!

HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ
Blázen!

MIRANDOLINA, ORTENSIA, DEIANIRA
Pan rytíř je blázen!

HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ
Blázen!

VŠICHNI
Zamiloval se! Zamiloval!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ
Blázen! Je to blázen!

MIRANDOLINA
Drahý Fabrizio, pojď sem. Pojď sem, drahý, a podej mi ruku!

FABRIZIO
Ruku? Jen pomalu, paní. Bavíte se tím, že takhle svádíte muže.

MIRANDOLINA
Ale no tak! To byl jen žert, takový vrtoch. Víím, jak se chovat jako vdaná paní.

FABRIZIO
Jen pomalu, paní!

MIRANDOLINA
Jak, pomalu! Co se děje?

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, MARKÝZ
Co se děje? Co se to děje?

MIRANDOLINA
Podejte mi ruku. Můj drahý, budu jen tvou, nepochybuji o mně, budu tě stále milovat, budeš mou duší.

FABRIZIO
(*podá jí ruku*)
Tady je.

MIRANDOLINA

A je to!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, MARKÝZ

Bravo!

FABRIZIO

A je to!

(Mirandolina a Fabrizio se obejmou)

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, MARKÝZ

Bravo, bravo!

MIRANDOLINA

Fabrizio!

ORTENSIA, DEIANIRA

Ať žije! Ať žije!

FABRIZIO

Ať žije Mirandolina!

HRABĚ, MARKÝZ

Ať žije! Ať žije!

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, MARKÝZ

Ať žije! Ať žije! Ať žije! Ať žije!

MIRANDOLINA

Fabrizio!

FABRIZIO

Mirandolina!

(Mirandolina a Fabrizio se objímají)

VŠICHNI

Ať žijí! Ať žijí!

MIRANDOLINA

(obrací se k publiku)

A vy...

ORTENSIA, DEIANIRA

Dámy a pánové!

MIRANDOLINA

Dámy a pánové...

ORTENSIA, DEIANIRA

Dámy a pánové!

MIRANDOLINA

... využijte také toho, co jste viděli, a kdybyste se ocitli v situaci...

ORTENSIA, DEIANIRA

Ó!

MIRANDOLINA

... že byste nevěděli,

ORTENSIA, DEIANIRA:

... že byste nevěděli,

MIRANDOLINA

... zda ustoupit,

ORTENSIA, DEIANIRA

... ustoupit,

MIRANDOLINA

... nebo snad podlehnout,

ORTENSIA, DEIANIRA

... podlehnout,

MIRANDOLINA

... myslete na to, co jste se tu naučili a vzpomeňte si na paní hostinskou.

ORTENSIA, DEIANIRA, HRABĚ, FABRIZIO, MARKÝZ

Na paní hostinskou! Na paní hostinskou!

Konec opery

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava,
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava
www.ndm.cz

Ředitel Jiří Nekvasil
Hudební ředitel opery Robert Jindra

Program připravil dramaturg opery NDM Daniel Jäger

V programu jsou použity citace z textů na www.martinu.cz,
informace z internetových zdrojů, veřejných on-line encyklopedií
a archivní dokumenty (Národní divadlo v Praze,
Divadlo J. K. Tyla v Plzni)

Notový materiál k dílu – Alkor-Edition Kassel GmbH a Bärenreiter Praha s.r.o.

Výtvarné zpracování programu a sazba Lubomír Šedivý
Fotografie z inscenace Martin Popelář

Tisk KARTIS+Co s.r.o.

Činnost Národního divadla moravskoslezského,
příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.

Aktivity NDM jsou také finančně podporovány
Ministerstvem kultury České republiky
a Moravskoslezským krajem.

ISBN 978-80-87650-34-9

HLAVNÍ PARTNER:

OSTRAVA!!!

Hotel Palác Elektra ***

nabízí kvalitní ubytování
v centru Ostravy

16 plně vybavených apartmánů

TV a připojení k internetu

Hotel Palác Elektra, Umělecká 305/1, 702 00 Ostrava
Tel: +420 595 133 644, +420 603 166 694
Email: recepce@palac-elektra.cz
www.palac-elektra.cz

Kateřina Kněžíková (Mirandolina) a Michal Křístek (Rytíř di Ripafretta)

Kateřina Kněžíková (Mirandolina), Martin Gurbal' (Markýz di Forlimpopoli),
Eva Dřízgová-Jirušová (Ortensia) a Anna Nitrová (Deianira)

Václav Morys (Sluha rytíře di Ripafretta), Luciano Mastro (Fabrizio)
a Michal Křístek (Rytíř di Ripafretta)

Michal Křístek (Rytíř di Ripafretta)

Jan Štáva (Markýz di Forlimpopoli) a Josef Moravec (Hrabě d'Albafiorita)

Agnieszka Bochenek-Osiecka (Mirandolina)

Josef Moravec (Hrabě d'Albafiorita) a Luciano Mastro (Fabrizio)

Agnieszka Bochenek-Osiecka (Mirandolina) a Michal Křístek (Rytíř di Ripafretta)

Luciano Mastro (Fabrizio), Marianna Pillárová (Ortensia)
a Erika Šporerová (Deianira)

Michal Křístek (Rytíř di Ripafrotta) a Agnieszka Bochenek-Osiecka
(Mirandolina)

Václav Morys (Sluha rytíře di Ripafrotta) a Michal Křístek (Rytíř di Ripafrotta)

Michal Křístek (Rytíř di Ripafrotta), Agnieszka Bochenek-Osiecka (Mirandolina) a
Jan Štáva (Markýz di Forlimpopoli)

Martin Gurbal' (Markýz di Forlimpopoli), Eva Dřízková-Jirušová (Ortensia),
Anna Nitrová (Deianira) a Josef Moravec (Hrabě d'Albafiorita)